

gemeente VOORSCHOTEN

Cultuurnota Voorschoten

2017-2020

'Verbinden, meedoen en versterken'

Inhoudsopgave

0	Inleiding.....	5
1	Cultuur en zijn waarden	7
2	Cultuur in Voorschoten	9
3	Cultuurbeleid Voorschoten 2017-2020	16
	Bijlagen.....	29

Samenvatting

Voorschoten heeft, in relatie tot de omvang van de gemeente, een breed en divers cultureel aanbod. Dit aanbod wordt door velen gewaardeerd. De inzet door de vele vrijwilligers in Voorschoten draagt er aan toe bij dat dit aanbod mogelijk is.

De gemeente vindt het dan ook belangrijk dat dit aanbod ook voor de toekomst behouden blijft en zet hier ook op in. Dit doet de gemeente echter niet alleen omdat cultuur op zichzelf een belangrijke waarde heeft, maar ook omdat cultuur maatschappelijke en economische waarden heeft. Cultuur is daarmee naast een doel op zich ook een middel dat bijdraagt aan het realiseren van maatschappelijke en economische doelstellingen van de gemeente.

Dit past binnen de algemene ontwikkelingen in het kader van de transformatieopgave sociaal domein, waarbij de samenleving als geheel centraal staat. Ook is er sprake van een veranderende rol van de overheid, waardoor de gemeente meer op afstand komt te staan.

Dit alles komt ook tot uiting in het cultuurbeleid voor de periode 2017-2020, waarbij het zoveel mogelijk behouden van de huidige culturele infrastructuur en het cultureel aanbod centraal staat. Daarnaast wordt de verbinding en kruisbestuiving gezocht met andere beleidsterreinen op het gebied van het sociaal domein en de economie.

In grote lijn is de voorliggende cultuurnota, voor wat betreft de maatregelen, veelal een voortzetting van de vorige beleidsperiode. Beleidsmatig is er wel een verschil doordat cultuur niet alleen als doel, maar ook als middel wordt gezien. Vanuit de visie op cultuur in Voorschoten richt het beleid zich op drie pijlers:

- Het behoud van het brede en diverse cultuuraanbod;
- Participatie;
- Cultuur als een economische kracht.

Cultuur in Voorschoten wordt gekenmerkt door het rijke verenigingsleven en een divers cultuuraanbod. Zo zijn er in Voorschoten verschillende mogelijkheden voor zowel de actieve cultuurparticipatie (het zelf aan cultuur doen, door bijvoorbeeld een instrument te bespelen) als de passieve cultuurparticipatie (het bezoeken van een concert of tentoonstelling).

Beiden dragen bij aan de identiteit van Voorschoten en aan de prettige leefomgeving die Voorschoten is. Cultuur draagt daarmee bij aan de mogelijkheid tot participeren in de samenleving en indirect ook aan de economie. Zo kunnen culturele activiteiten er aan bijdragen dat een bezoek aan bijvoorbeeld het centrum wordt gestimuleerd. Dit zien we bijvoorbeeld bij evenementen als 'Het Weekend van Voorschoten' en 'Voorschoten Jazz Culinair'.

Met het beleid voor de komende periode wordt ingezet op het behouden van het brede en diverse cultuuraanbod, waaronder het verenigingsleven. Daarnaast is het beleid er op gericht cultuur in Voorschoten meer te betrekken bij het sociaal domein. Het beter zichtbaar maken van wat Voorschoten cultureel gezien te bieden heeft geeft de cultuur de mogelijkheid om zich beter te profileren. Dit kan leiden tot meer bezoekers en daardoor een bijdrage leveren aan de economie.

Ten behoeve van de cultuurnota heeft een participatietraject plaatsgevonden. De uitkomsten hiervan zijn zoveel mogelijk betrokken in de cultuurnota 2017-2020. Een beknopte enquête gericht op inwoners van Voorschoten maakte hier deel van uit. Dit leverde 40 reacties op. Hoewel dit aantal niet kan worden gezien als representatief voor de Voorschotense bevolking zijn de resultaten wel meegenomen. De uitkomsten zijn in lijn met de algemene bevindingen dat er in Voorschoten een divers cultureel aanbod is waarover qua omvang en variëteit veel tevredenheid is.

Voorwoord

In 2015 en 2016 behaalde Voorschoten respectievelijk de 10^e en 13^e plaats van beste woonomgeving van de 393 gemeenten in Nederland. De diversiteit van het cultuuraanbod droeg eraan bij dat Voorschoten deze top vijftien plaatsen behaalde in de vergelijking tussen gemeenten van weekblad Elsevier en Bureau Louter. Wij zijn daar ontzettend trots op. Ook zijn wij ons er van bewust dat dit een resultaat is van ons allen: van inwoners, vrijwilligers, ondernemers en gemeente.

De gemeente Voorschoten vindt het belangrijk dat iedereen in Voorschoten meedoet aan de samenleving. In de huidige tijd wordt er een groter beroep gedaan op inwoners, vrijwilligers en ondernemers om met de gemeente te werken aan een Voorschoten waarin het goed leven is en niemand aan de kant staat¹. Een dorp waar inwoners graag wonen en bezoekers graag komen. Een Voorschoten dat op cultureel gebied sterk, actief en ondernemend is draagt daar aan bij.

In Voorschoten is er eigenlijk altijd iets te doen met bijna voor ieder wat wils. Wij willen benadrukken dat dit vaak dankzij de inzet van veel vrijwilligers is. Of je nu van klassieke muziek houdt of meer van Jazz, een bezoek wil brengen aan Kasteel Duivenvoorde, één van de oudste kastelen van Zuid-Holland, of liever een mooie film bekijkt of wil gaan boetseren: het kan in Voorschoten allemaal! Daarnaast vinden er in Voorschoten jaarlijks mooie evenementen plaats als: de Paardenmarkt, Voorschoten Jazz Culinair, de Week van de Kunst en Het Weekend van Voorschoten.

In het coalitieakkoord 'Vertrouwen in mensen, verbinden van krachten' spreekt de coalitie zijn waardering uit voor de culturele uitingen en activiteiten in Voorschoten². Wij zien graag dat het cultuuraanbod in Voorschoten ook in de toekomst in zijn diversiteit en breedte behouden blijft. Dit is onder meer belangrijk omdat cultuur ons helpt op het gebied van participatie. Net als sport is cultuur in deze een sociaal bindmiddel. Daarnaast biedt cultuur ons ook de mogelijkheid tot ontspanning, reflectie en inspiratie.

Daarnaast heeft cultuur zoals in de samenvatting al is aangegeven ook een economische waarde. Cultuur draagt bij aan een goed vestigingsklimaat. Evenementen als 'Het Weekend van Voorschoten', 'Voorschoten Jazz Culinair' en 'de Paardenmarkt' trekken bezoekers naar het centrum van Voorschoten.

Ons brede en diverse cultuuraanbod staat of valt met de sterkte van ons culturele veld. Wij zijn ervan overtuigd dat samenwerking daarbij van groot belang is. In de vorige cultuurnota uit 2011 is hiertoe een aanzet gegeven en is door de Cultuurraad Voorschoten met verve begonnen met het organiseren van netwerkbijeenkomsten. Vanuit het culturele veld is aangegeven dat hiermee in een behoefte wordt voorzien en dat er bereidheid is om nog meer samen te werken. Voor de komende beleidsperiode wordt ingezet op het verder stimuleren van dit proces. Binnen Voorschoten met het culturele veld, maar ook met mogelijke niet culturele partners daarbuiten. Samenwerken kan ook over de gemeentegrenzen heen. Het Voorschotense Exultate Deo en het Wassenaars Vocaliter zijn een samenwerkingsproject aangegaan met als doel een gezamenlijk opgevoerde Matheus Passion in 2017. Wij zijn ervan overtuigd dat er combinaties van samenwerking binnen en buiten Voorschoten zullen volgen en dat samenwerking kansen biedt voor versterking, vernieuwing en een grotere vraaggerichtheid vanuit de cultuur in Voorschoten. Met deze cultuurnota sporen wij daartoe graag verder aan.

Het bestuur van de gemeente Voorschoten

september 2016

0. Inleiding

0.1 Leeswijzer

Met de insteek de nota zo beknopt en leesbaar mogelijk te houden is er voor gekozen om de kern en motivatie voor het beleid uiteen te zetten in de hoofdstukken 1 t/m 3 en achtergrondinformatie op te nemen in de bijlagen.

- Hoofdstuk 1 geeft een korte beschrijving van wat cultuur is en welke verschillende waarden cultuur heeft.
- Hoofdstuk 2 geeft een korte beschrijving van cultuur in Voorschoten. Het hoofdstuk geeft zicht op welke culturele infrastructuur en beleid je in Voorschoten mag verwachten en hoe Voorschoten zich daartoe verhoudt. Er wordt kort ingegaan op aan cultuur gerelateerde onderwerpen als regionale samenwerking en accommodaties. Ook komen de evaluatie van het cultuurbeleid 2011-2015 en de uitkomsten van het participatieproces in dit hoofdstuk aan de orde. Het hoofdstuk eindigt met een SWOT-analyse, waarin inzichtelijk wordt gemaakt wat de punten zijn waar in het nieuwe beleid op ingezet kan worden.
- Hoofdstuk 3 schetst aan de hand van drie pijlers het cultuurbeleid voor de komende jaren.

0.2 Aanleiding

De cultuurnota 'Van Voorschotens formaat' Cultuurbeleid 2011-2015 *Meedoen, behouden en ondernemen* ging over het cultuurbeleid van de gemeente Voorschoten in de periode 2011-2015, met een uitloop naar 2016. In deze periode is er veel gebeurd. De cultuursector heeft landelijk met grote bezuinigingen te maken gehad en ook lokaal speelde bezuinigingen een rol. Ontwikkelingen volgen elkaar steeds sneller op. Thema's als vergrijzing, digitalisering, duurzaamheid, schaalvergroting en de transformatieopgave sociaal domein hebben hun invloed op de maatschappij. Ook is er sprake van een veranderende rol van de overheid. De gemeente zal op meerdere terreinen meer op afstand gaan staan om daarmee de eigen kracht van de samenleving te vergroten. Dit brengt een andere manier van werken met zich mee waarbij het versterken van de eigen kracht van mensen, netwerken en de samenleving als geheel centraal staat en de gemeente een verbindende en faciliterende rol vervult.

0.3 Proces en participatie

De meer terugtrekkende overheid maakt het ook voor de cultuur van belang om nog zelfredzamer te worden. Gelet op genoemde ontwikkelingen is het goed om beleid periodiek tegen het licht te houden en zo nodig opnieuw vast te stellen. Daarom is in de programma-begroting 2015-2018 de voorbereiding van nieuw cultuurbeleid in 2015 aangekondigd en is een evaluatie gehouden van het cultuurbeleid 2011-2015. De uitkomsten hiervan zijn betrokken bij de voorliggende cultuurnota. Bij de totstandkoming van het beleid is zoveel mogelijk ingezet op het aan de voorkant ophalen van input voor het cultuurbeleid voor de komende periode en dit mee te nemen in het voorliggende beleid. Bijlage 1 geeft een overzicht van het doorlopen participatietraject. In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de bevindingen uit dit traject. Ook is gekeken naar cultuurspecifieke ontwikkelingen. Een overzicht hiervan is opgenomen als bijlage 3.

0.4 Uitgangspunten

Uitgangspunt is dat het nieuwe beleid binnen het beschikbare budget plaatsvindt. Hierdoor is de inzet gericht op het zoveel mogelijk behouden en versterken van de Voorschotense culturele infrastructuur en het brede en diverse aanbod. Dit wil niet zeggen dat vernieuwing of verandering in het aanbod niet mogelijk is, maar vindt plaats binnen het beschikbare budget.

Omdat cultuur bij uitstek geschikt is om de aantrekkelijkheid van de gemeente voor zowel inwoners als bedrijven te vergroten wordt er ook gestreefd naar het stimuleren van een proces van kruisbestuiving en versterking met diverse beleidsterreinen:

Op het gebied van het Sociaal Domein

- Het bereiken van meer samenhang en betere afstemming tussen de verschillende beleidsterreinen en maatschappelijke en culturele organisaties heeft de komende jaren prioriteit. Hierbij moet gedacht worden aan samenwerking van het culturele veld met maatschappelijke organisaties zoals kinderopvang, onderwijs, ouderenzorg en sportverenigingen.
- Cultuur als middel tot participatie;
- Een bibliotheek die bijdraagt aan het versterken van de eigen kracht van mensen.

Uit de economische visie Voorschoten

- Het centrum als hart van ons dorp, als plaats van ontmoeting en samenkomst is van ongekend belang voor de leefbaarheid van Voorschoten.
- Toerisme als belangrijk ontwikkelpotentieel.

0.5 Afbakening cultuurnota

De nota gaat niet uitgebreid in op onderwerpen die wel tot de cultuur behoren, of er een relatie mee hebben, maar die een op zichzelf staand beleidsterrein zijn. Bijvoorbeeld het erfgoed, bibliotheek en accommodatiebeleid, of specifieke trajecten zoals bijvoorbeeld de multifunctionele culturele accommodatie.

1. Cultuur en zijn waarden

1.1 Definitie cultuur

Cultuur is een ruim begrip waarmee men aspecten van de samenleving bedoelt. In ruimere zin omvat cultuur iedere omvorming van de natuur door de mens, inclusief diens eigen lichamelijk gedrag, in engere zin het geheel van waarden, kunsten, wetenschappen en religie. Cultuur komt voort uit het menselijk handelen en wordt tegenover de natuur geplaatst. Cultuur wordt geproduceerd door ons allemaal. Kunst is een onderdeel van cultuur. Het begrip kunst wordt echter vaak naast het begrip cultuur geplaatst als zijnde iets anders dan cultuur. De Dikke van Dale en Wikipedia geven aan het begrip kunst drie belangrijke eigenschappen mee.

1. Kunst vertrekt vanuit de kunstenaar en is in de eerste plaats de subjectieve expressie van een mens. Kunst wordt door menselijke kunstenaars gemaakt en niet door de natuur.
2. Kunst drukt de verbeelding of gevoelens van de kunstenaar uit in een zintuigelijk waarneembaar product.
3. Kunst doet een beroep op de menselijke esthetiek door onze gevoelens en fantasie op confronterende wijze te ontroeren, verwonderen of shockeren.

Kunst onderscheidt zich dus van cultuur omdat het vertrekt vanuit de kunstenaar en niet zoals bij cultuur uit ieder menselijk handelen. De overeenkomst tussen kunst en cultuur is dat beiden voortkomen uit menselijk handelen en tegenover de natuur worden geplaatst. In deze nota wordt cultuur gebruikt als een overkoepelende term.

1.2 Cultuur en beleid

De definitie van cultuur geeft aan wat we met cultuur bedoelen, maar legt niet uit waarom cultuurbeleid bij de overheid is belegd. Cultuur is een algemeen goed waar mensen naar eigen invulling gebruik van maken. Cultuur is een vorm van zinvolle vrijetijdsbesteding of voor sommigen een bron van inkomsten. Ook wordt cultuur niet langer uitsluitend als doel (vrijetijdsbesteding) maar steeds vaker als middel ingezet. Als middel om bijvoorbeeld een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de sociale cohesie, leefbaarheid van de woonomgeving, gezondheid, sociale activering etc. De waarde van cultuur en de bijdrage die cultuur levert aan de maatschappij is echter moeilijk in statistische gegevens of geld uit te drukken.

1.3 Waarden van cultuur

In algemene zin kan worden gesteld dat cultuur verschillende waarden heeft: een intrinsieke, een maatschappelijk en een economische. De drie waarden zijn nauw met elkaar verbonden en versterken elkaar.

Intrinsieke waarde

In de kunst kan creativiteit een doel op zichzelf zijn. Kunst maakt het mogelijk om geboeid te raken en ervaringen op te doen die het eigen leven niet biedt. De kracht om te boeien, betekenis te geven, te verbazen en te troosten, zijn primaire en intrinsieke waarden van cultuur³.

Maatschappelijke waarde

Persoonlijke ontwikkeling en Identiteit – Mensen leren door hun actieve deelname aan cultuur samenwerken en creatief denken en handelen. Ook leidt het tot meer vertrouwen in de gemeenschap en in de gemeenschappelijke identiteit. In dat verband kunnen cultuur en cultureel erfgoed ook een bijdrage leveren aan de integratie en binding van nieuwkomers in Voorschoten. Cultuur draagt bij aan persoonlijk geluk en ontspanning. Dit bevordert het welzijn van mensen.

Sociale cohesie en participatie - Lokale culturele organisaties brengen het culturele leven binnen handbereik en zorgen door hun activiteiten voor verbinding binnen de samenleving. Cultuur draagt bij aan participatie en preventie.

Zowel het deelnemen aan, als het beleven van kunst en cultuur maken dat wordt deelgenomen aan de samenleving. Lid zijn van een koor of het volgen van een schildercursus, cultuur is in deze een sociaal bindmiddel.

Inwoners ontmoeten elkaar bij een cultureel evenement. Met name binnen het (culturele) verenigingsleven bestaat de mogelijkheid tot signalering. Mensen kennen elkaar en zien of het goed met je gaat. Als je elkaar kent scheidt dit ook eerder de mogelijkheid om om hulp te vragen als dat nodig is. Ook dit draagt bij aan het welzijn en welbevinden van mensen.

Maatschappelijke en economische waarde

Leefbaarheid en Aantrekkelijkheid - In een gemeente met aandacht voor cultuur is het goed wonen, werken en recreëren. De aanwezigheid van kunst, cultuur en erfgoed en de mogelijkheid om hieraan zowel actief als passief deel te nemen draagt bij aan het welbevinden van inwoners. Het is daarmee aantrekkelijk voor inwoners om in een gemeente te blijven wonen en trekt nieuwe inwoners en bezoekers aan. Cultuur levert een wezenlijke bijdrage aan de Nederlandse economie. De bijdrage van de cultuursector aan het Bruto Binnenlands Product (BBP) bedroeg in 2011 € 13 miljard, oftewel 2,4% van het Nederlands BBP. De aanwezigheid van monumenten, een beschermd stads- of dorpsgezicht of werelderfgoed leidt tot waardevermeerdering van omliggende woonwijken en tot extra investeringen van eigenaren. Dit geldt ook voor culturele podia, zoals schouwburgen, concertzalen en poppodia. Culturele evenementen dragen bij aan het welzijn van inwoners, maar moedigen ook de samenwerking van gemeenten met ondernemers en het bedrijfsleven aan⁴. Dit zien we ook lokaal bij evenementen als: Voorschoten Jazz Culinair, het Weekend van Voorschoten en de Week van de Kunst.

Economische waarde

Creativiteit en Innovatie - Cultuur en cultureel erfgoed inspireert, spreekt innovatieve vermogens aan, maakt creatief en nieuwsgierig naar het onbekende. In een maatschappij die zich razendsnel ontwikkelt en om 21st century skills en oplossingen vraagt wordt die creativiteit steeds belangrijker. Ook is cultuur een trekpleister voor recreatie en toerisme. Het buitenlandse bezoek aan Nederland was met bijna 10 miljoen toeristen in 2009 goed voor 4 miljard aan bestedingen die ten goede komen aan de Nederlandse economie. Van de buitenlandse toeristen typeert 11% het verblijf in Nederland als cultuurvakantie en noemt 8% museumbezoek als belangrijkste activiteit. Uit onderzoek blijkt dat historische binnensteden en de aanwezigheid van werelderfgoed belangrijke redenen voor toeristen zijn om een stad of land te bezoeken.

2. Cultuur in Voorschoten

2.1 Het huidige aanbod in een notendop

Voorschoten is in relatie tot haar inwonertal rijk aan kunst en cultuur. Er is een breed en divers culturaanbod met voor ieder wat wils! In Voorschoten vind je naast Kasteel Duivenvoorde, een bibliotheek, Museum Voorschoten, onder meer verschillende koren, muziekverenigingen Laurentius Voorschoten en Harmonie Voorschoten, een filmtheater, kunstkringen, toneelgroep Voorschoten, creativiteitscentrum Boerderij Oud Woelwijck en verschillende concertaanbieders, waaronder Stichting Musica Antica da Camera en Stichting Musicultura. Ook telt Voorschoten verschillende grote (culturele) evenementen, zoals de Week van de Kunst en het Weekend van Voorschoten. Vooral op het gebied van muziek is Voorschoten sterk. Of je nu als lid van bijvoorbeeld Exultate Deo plezier beleeft aan zingen en daarmee aan actieve cultuurparticipatie doet, of als passieve cultuurparticipant geniet van een tentoonstelling van de VoorschotenseKunstKring: in Voorschoten valt er iets te kiezen!

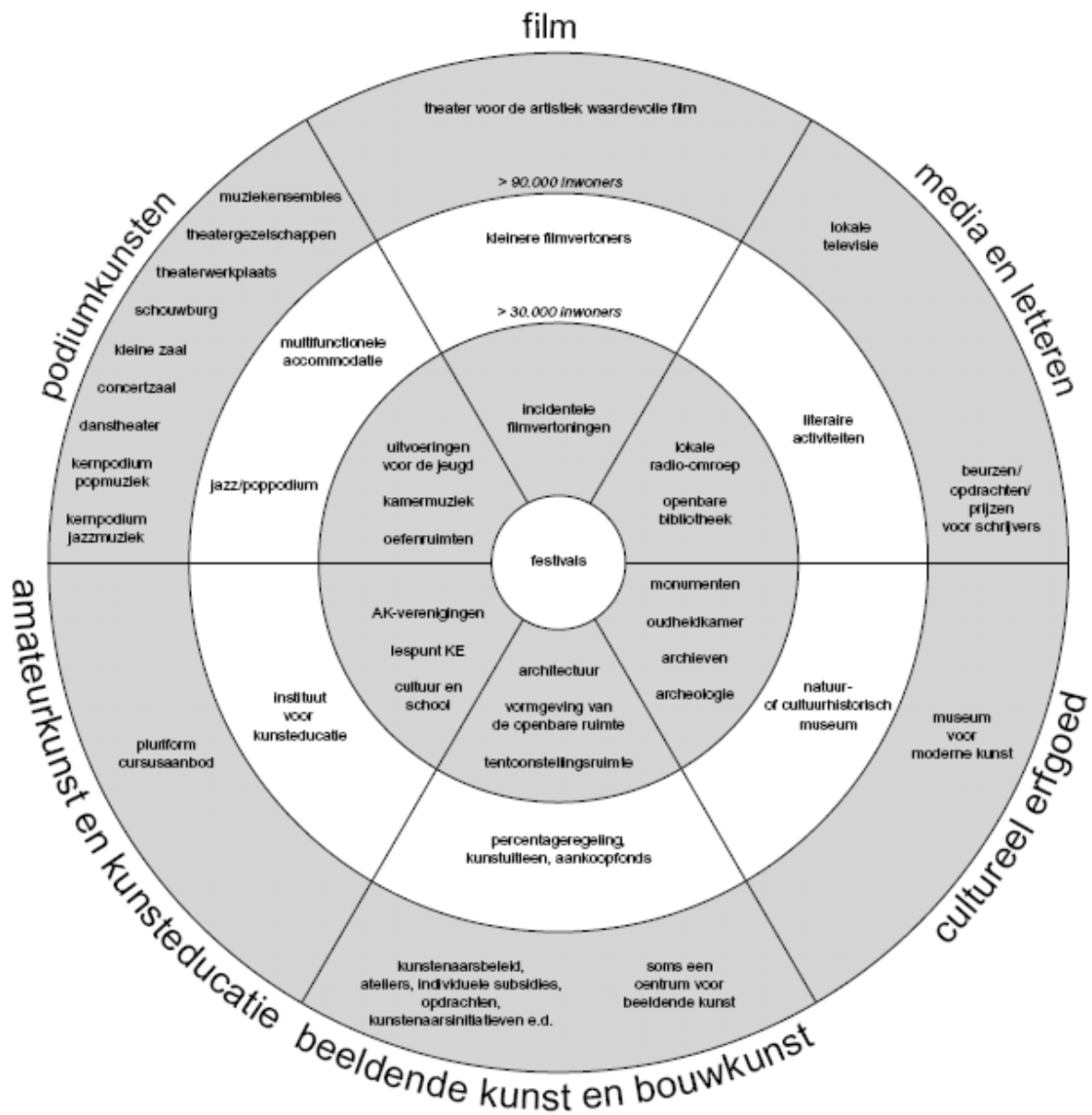
Een deel van dit aanbod wordt mogelijk gemaakt met behulp van subsidie van de gemeente Voorschoten of andere fondsen en gelschietters. Een ander deel van het aanbod vindt plaats zonder subsidie. Tussen de verschillende groepen die hierbinnen bewegen vindt kruisbestuiving plaats, wat het aanbod versterkt. Op de cultuurkaart een initiatief van de Cultuurraad Voorschoten, is zoveel mogelijk van het aanbod in Voorschoten in kaart gebracht. De cultuurkaart is in een papieren versie uitgebracht en is te vinden op de website van de gemeente Voorschoten. De cultuurkaart is als bijlage 4 opgenomen in deze nota. Al deze organisaties, instellingen, verenigingen, vrijwilligers en ondernemers realiseren het culturaanbod in Voorschoten en maken dat er in Voorschoten altijd wat te beleven is. Bijlage 5 geeft wat meer informatie over wat er in Voorschoten is, maar is zeker niet volledig. Bijlage 6 geeft een overzicht van organisaties die subsidie ontvangen van de gemeente Voorschoten. Ook maken Voorschotenaren gebruik van het culturaanbod buiten Voorschoten. Steden als Leiden, Den Haag en Amsterdam zijn niet ver weg en goed bereikbaar en beschikken over een uitgebreider culturaanbod.

Ringenmodel

Het door de VNG ontwikkelde ringenmodel van Cor Wijn is een referentiekader om te kunnen beoordelen of de culturele infrastructuur van een gemeente past bij haar omvang. In dit model worden gemeenten verdeeld in drie groepen: kleine gemeenten (tot 30.000 inwoners) met een kernachtig beleid, middelgrote gemeenten (van 30.000 tot 90.000 inwoners) met een uitgebreid beleid en grote gemeenten (meer dan 90.000 inwoners) met een alomvattend beleid. Op de volgende pagina staan de ringen afgebeeld. Voorschoten telt 25.265⁵ inwoners en valt daarmee in de categorie kleine gemeenten met een kernachtig cultuurbeleid. Het voorzieningenniveau van een kernachtig cultuurbeleid ziet er in het ringenmodel als volgt uit:

Sector	Voorziening	
Podiumkunsten	Uitvoeringen voor de jeugd	
	Kamermuziek	
	Oefenruimte	
Film	Incidentele filmvertoningen	
Media en letteren	Bibliotheek	
	Lokale radio-omroep	
Cultureel erfgoed	Monumenten	Archieven
	Oudheidkamer	Archeologie
Beeldende kunst en bouwkunst	Architectuur	
	Vormgeving van de openbare ruimte	
	Tentoonstellingsruimte	Lespunt kunsteducatie
Amateurkunst en kunsteducatie	Amateurkunstverenigingen	

De culturele infrastructuur van gemeenten in ringen

Ringenmodel van Cor Wijn (2003)

Op basis van het ringenmodel kunnen we met trots stellen dat Voorschoten een relatief groot voorzieningenniveau heeft voor een gemeente met de omvang van Voorschoten.

De gemeente is zich er van bewust dat de grote vrijwillige inzet in Voorschoten hierin een belangrijke rol speelt. De gemeente is dan ook niet alleen trots op het voorzieningenniveau, maar des te meer op de mensen die aan de instandhouding hiervan op vrijwillige basis bijdragen.

2.2 Samenwerking in de regio

Op het gebied van cultuur neemt Voorschoten deel aan de volgende samenwerkingsverbanden:

1) Holland Rijnland is de samenwerkingsorganisatie van 14 gemeenten, gelegen tussen de metropoolregio's Amsterdam en Rotterdam Den Haag⁶. Doelstelling van de gemeenten is om in het algemeen cultuurparticipatie te verhogen en in het bijzonder de kwaliteit van cultuureducatie in het primair onderwijs. Holland Rijnland biedt een platform voor samenwerking in het kader van de uitvoering van de rijkssubsidieregeling Cultuureducatie met Kwaliteit 2013-2016 (zie bijlage 5).

2) Met de gemeente Wassenaar vindt waar mogelijk tussen de twee gemeenten samenwerking plaats. Dit richt zich in de eerste plaats op het elkaar en elkaars kwaliteiten beter leren kennen en op informatie en kennisdeling. Ook zijn er concrete voorbeelden van samenwerking. Wassenaar doet samen met Voorschoten en andere Holland-Rijnland gemeenten mee aan de deelregeling cultuureducatie met kwaliteit en er wordt zowel in Voorschoten als in Wassenaar vanuit het cultuurbeleid ingezet op stimulering van samenwerking door middel van netwerkbijeenkomsten. In de komende periode wordt ingezet op een aantal gezamenlijke bijeenkomsten. Thema's die daarin aan de orde kunnen komen, zoals cultureel ondernemerschap en het werven en binden van leden zijn voor de culturele velden van beide gemeenten immers van belang.

In de gemeente Wassenaar wordt gewerkt aan nieuw cultuurbeleid, waar mogelijk is samen opgetrokken. Dit is onder andere gebeurd door de in hoofdstuk 3 genoemde pijlers vergelijkbaar in de cultuurnota's van beide gemeenten terug te laten komen. Beleidsinhoudelijk zijn er natuurlijk verschillen tussen de beide gemeenten.

3) In de Leidse regio is een gezamenlijke toekomstvisie Leidse regio 2027 in wording⁷. Hierin wordt cultuur genoemd als het gaat over het aanbod van voorzieningen in de Leidse regio. Als onderdeel van een strategische agenda worden de volgende niet-vrijblijvende regionale afspraken genoemd:

- Regionale afstemming van de ontwikkeling van voorzieningen voor sport, cultuur, recreatie, onderwijs, zorg, winkels et cetera, met oog voor toegankelijkheid, spreiding, kwaliteit en diversiteit, aansluitend bij de behoefte van de gemeente.
- Regionale evenementenkalender, als opmaat voor verdere verdieping van de samenwerking.

4) Bestuurlijk wordt deelgenomen aan het vrijwillige Bestuurlijk netwerk cultuur in en om de metropoolregio Rotterdam en Den Haag. Het gaat hier om het ophalen en uitwisselen van informatie.

2.3 Accommodaties

Gemeentelijke accommodaties versus niet gemeentelijke accommodaties

Culturele activiteiten vinden hun onderkomen op verschillende locaties en accommodaties in het dorp. Een aantal is eigendom van de gemeente Voorschoten en valt onder de directe invloedssfeer van de gemeente. Denk aan het Cultureel Centrum, met onder meer gebruikers als de Toneelgroep Voorschoten, de Stichting Kinderfilmtheater en het Kunstgenootschap Vlietstreek, het Ambachts- en Baljuwhuis, de Richard Wagnerlaan 22 (*BplusC*) en de Wijngaardenlaan 4 (Openbare bibliotheek Voorschoten-Wassenaar). Ook niet gemeentelijke accommodaties hebben een culturele (podium) functie, waaronder: de Dorpskerk, het in de verkoop aangeboden Kruispunt van de Protestantse Gemeente Voorschoten (PGV) en de werf, Creativiteitscentrum Boerderij Oud Woelwijck en het Bondsgebouw.

Gemeentelijk accommodatiebeleid

Het accommodatiebeleid is gericht op het zo efficiënt mogelijk huisvesten van instellingen op het gebied van sport, welzijn en andere maatschappelijke activiteiten, waaronder cultuur. Voor de gemeente betekent het ondersteunen van activiteiten niet automatisch het in eigendom hebben van een scala aan gebouwen. Doelstelling van het beleid is om de bestaande gemeentelijke (gebouwde) voorzieningen zoveel mogelijk te concentreren en clusteren, zodat de bezettingsgraad stijgt en de kostendekkendheid daarmee wordt verhoogd. Daarnaast wil de gemeente door het beschikbaar maken van voorzieningen financiële middelen beschikbaar krijgen.

Een ambitie is het realiseren van een multifunctionele accommodatie (MFA) in het centrum van Voorschoten. Er is een koers uitgezet die is gericht op de ontwikkeling van een MFA in het centrum door koppeling van private partijen met als voornaamste grote culturele instellingen de bibliotheek en het Filmtheater Voorschoten, met een faciliterende en aanjagende rol voor de gemeente.

2.4 Evaluatie en aanbevelingen

De Cultuurraad Voorschoten, het culturele veld van Voorschoten en Voorschotenaren hebben input gegeven voor het cultuurbeleid voor de komende jaren. Daarnaast is er een evaluatie gehouden van het cultuurbeleid in de periode 2011-2015. Ook hierbij is de input vanuit het culturele veld en de Cultuurraad Voorschoten benut, voor zover de input betrekking had op de huidige situatie. Hieronder volgen de belangrijkste punten die daarbij naar voren zijn gekomen.

Samenvatting van de evaluatie

Uit de evaluatie komt het volgende beeld naar voren. Er is in Voorschoten een divers cultureel aanbod waarover qua omvang en variëteit veel tevredenheid is. Het Filmhuis en de bibliotheek worden daarbij apart genoemd.

De beleidslijn die in 2011 is ingezet ten aanzien van een veranderende rol voor de gemeente (meer faciliterend en regisserend, minder uitvoerend) maar ook voor het culturele veld (cultureel ondernemerschap) begint steeds meer vorm te krijgen. De afgelopen jaren is er meer samenwerking tot stand gekomen. De Cultuurraad Voorschoten, voorheen Commissie voor Cultuur, heeft hierin een belangrijke rol. Meer informatie over de taak van de Cultuurraad Voorschoten is te vinden in bijlage 7. De nieuwe opzet lijkt goed te werken. De Cultuurraad Voorschoten heeft de organisatie van de netwerkbijeenkomsten goed opgepakt en is ook van groot belang voor de organisatie van de tweejaarlijkse cultuurprijs Voorschoten.

Vanaf 2013 participeert Voorschoten in Holland Rijnland verband in de deelregeling Cultuureducatie met kwaliteit. Doel van het programma is om basisscholen en culturele instellingen houvast te geven om meer kwaliteit in het cultuuronderwijs te bereiken.

Met het beleidskader en de doelstellingen uit 2011, te vinden in bijlage 8 is een duidelijke richting ingezet. De beleidsdoelstellingen zijn in meerderheid gehaald, maar niet alle actiepunten zijn gerealiseerd. Het belangrijkste niet voldoende gerealiseerde actiepunt betreft het onderhoud van de kunst in de openbare ruimte (buiten).

Het erfgoed is in 2012 in het bijzonder onder de aandacht gebracht door middel van het project 'De historische buitenplaats in Voorschoten', waarbij met middelen uit de Regionale Agenda Samenleving (RAS) verschillende activiteiten hebben plaatsgevonden gericht op jong en oud. Het erfgoedbeleid van de gemeente Voorschoten is vastgelegd in de Structuurvisie Cultuurhistorie 2013-2028 en de Kadernota Erfgoed 2013-2017. Het erfgoed komt als zodanig dan ook maar zeer beperkt aan de orde in het nieuwe cultuurbeleid. De punten die in de evaluatie naar voren zijn gekomen, zoals de vraag om meer aandacht voor het beter zichtbaar maken van het cultureel erfgoed, worden meegenomen in een evaluatie van het erfgoedbeleid, die is voorzien in 2017.

Positief

- Voorschoten heeft relatief veel cultuuraanbieders;
- (Inwoners) zijn overwegend tevreden over cultuuraanbod incl. cultureel erfgoed;
- Veel waardering voor het filmtheater;
- Bibliotheek als belangrijke voorziening genoemd.

Minder positief

- Beeldende kunst: er is een goed aanbod. Het onderhoud van beeldende kunst in de openbare ruimte is onvoldoende;
- Theater, toneel en moderne dans worden gemist met name voor jongeren;
- Samenhangende informatie over het cultuuraanbod kan beter.

Meest voorkomende thema's die in het evaluatietraject aan de orde kwamen:

Accommodaties

Vanuit het culturele veld is aangegeven dat er grote behoefte is aan geschikte ruimte voor het uitoefenen van verschillende kunstdisciplines. Ook atelier en tentoonstellingsruimten zijn daarbij genoemd. Er wordt gevraagd om een adequate adressering van dit thema. Daarbij wordt door de een gedacht aan het delen van accommodaties en het opknappen van bijvoorbeeld het cultureel centrum. Terwijl anderen denken aan een nieuwe multifunctionele accommodatie of een soort bedrijfsverzamelgebouw.

Cultuureducatie basisscholen

Verschillende culturele organisaties geven aan moeite te hebben met het bereiken van het onderwijs. Daarmee wordt bedoeld dat sommige organisaties graag een culturele activiteit op school willen organiseren, maar moeilijk ingang vinden bij het onderwijs.

Samenwerking en afstemming

De afgelopen jaren is er meer samenwerking tot stand gekomen binnen het culturele veld. Er is echter geconstateerd dat er meer en beter zou kunnen worden samengewerkt. Dit begint met elkaar leren kennen en elkaar weten te vinden. Tussen de gemeente en het culturele veld, in het culturele veld onderling in Voorschoten, maar ook oog te hebben voor de mogelijkheden daarbuiten. Buiten het culturele veld en buiten de eigen gemeentegrenzen. Partner van de gemeente Voorschoten, gemeente Wassenaar ligt nog niet echt op het netvlies van het culturele veld in Voorschoten. Het wordt belangrijk gevonden dat de activiteiten plaatsvinden in Voorschoten. Het ontbreken van openbaar vervoer tussen Voorschoten en Wassenaar wordt als factor voor het niet of weinig benutten van het Wassenaars aanbod genoemd.

Er is behoefte aan een betere communicatie/zichtbaarheid en afstemming van het cultuuraanbod.

Groot keuzeaanbod muziek

Er is geconstateerd dat er in Voorschoten een relatief groot concertaanbod is in met name het genre van de klassieke muziek. Om te voorkomen dat concerten van verschillende aanbieders tegelijkertijd plaatsvinden is er onlangs vanuit de Voorschotense muzieksector een initiatief gestart om bij elkaar te komen en mogelijkheden voor verdere afstemming en samenwerking verder te onderzoeken.

Vernieuwing en subsidie

Het bewustzijn dat men elkaar nodig heeft voor de eigen activiteiten is de afgelopen periode bij het culturele veld toegenomen. Men is bezig met het zoeken naar mogelijkheden voor verhoging van de eigen inkomsten. Subsidie wordt vaak wel als noodzakelijke bijdrage gezien om te kunnen bestaan, maar er is meer bewustzijn dat de bomen niet tot de hemel reiken en hetzelfde of meer, met minder moet worden gedaan. Desalniettemin wordt er aandacht gevraagd voor het niet verder bezuinigen.

Om iets nieuws of iets experimenteels te doen is een subsidie vaak nodig. Het veld vindt het dan ook belangrijk dat de mogelijkheid bestaat voor het aanvragen van incidentele subsidie. Het meer denken vanuit de vraag in plaats van vanuit het aanbod is geen gemeengoed en kan een volgende stap zijn.

Rol gemeente

De rol van de gemeente is besproken met het culturele veld tijdens de bijeenkomst op 17 mei 2016. Daarbij is aanvullend op wat er in de samenvatting van de evaluatie wordt gezegd vanuit het veld met name ook aandacht gevraagd voor de verbindende rol van de gemeente.

Gedane aanbevelingen zijn:

- Zet in op behoud van een zo divers mogelijk cultuuraanbod. Neem dit mee als belangrijk criterium voor subsidie;
- Schakel lokale culturele organisaties en culturele ondernemers in voor cultuureducatie in het primair onderwijs;
- Structureel onderhoud van de gemeentelijke buitenkunst;
- Aandacht voor kwetsbare groepen (minima);
- Initieer een cultuuragenda (jaarprogramma) bijvoorbeeld in de vorm van een Cultuurladder;
- Inzetten op samenwerking – meer vraaggericht denken;
- Voortzetting Cultuurraad Voorschoten, netwerkbijeenkomsten en Cultuurprijs Voorschoten;
- Rol gemeente van faciliterend en regisserend naar minder uitvoerend doorzetten. Aanvullen met stimulerend, verbindend en soms ook kaderstellend;
- De oprichting van een cultuurfonds.

Aanbeveling uit de Toekomstvisie:

In 2014 is door een interactief proces de toekomstvisie 2025 (TVV2015) opgesteld. Dit is een visie van de Voorschotense gemeenschap over Voorschoten in 2025. De visie geeft inzicht in wat Voorschotenaren belangrijk vinden voor hun dorp en hoe zij over hun dorp denken: "De mensen die we spraken waren het er allemaal over eens: Het groen in en om het dorp, het dorpse karakter, de historische Voorstraat met haar monumentale linden, de gunstige ligging, de veilige overzichtelijke omgeving, het rijke vrijwilligersleven, de open- en saamhorigheid; dat zijn de DNA bouwstenen die Voorschoten zo karaktervol en uniek maken. Het is goed wonen en samenleven in onze gemeente en dat willen we graag zo houden". Het rijke vrijwilligersleven op het gebied van cultuur, sport, zorg en welzijn wordt als een van de onderscheidende kenmerken van Voorschoten gezien. De inwoners vinden het van essentieel belang dat dit ook in de toekomst zo blijft.

Onderzoek bibliotheek in het kader van de certificering

Onder invloed van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen, de door de Raad op 11 juli 2013 vastgestelde kaders voor het bibliotheekbeleid en de vanuit de bibliotheekbranche gestelde certificering is de bibliotheek aan de slag gegaan met het aanbrengen van focus in hun beleid. De door de Raad gestelde kaders, te vinden in bijlage 9 zijn daarbij meegenomen in het aanbrengen van deze focus. Ook is door de bibliotheek een onderzoek gedaan onder de leden van de bibliotheek, stakeholders uit politiek, cultuur, welzijn en onderwijs. Op basis van dit onderzoek is de bibliotheek voor Voorschoten tot de volgende conclusie gekomen:

- Focus ligt nu op de traditionele uitleenfunctie. Deze functie wordt in Voorschoten goed benut.
- De digitale bibliotheek is in opkomst maar neemt de uitleenfunctie naar verwachting niet over.
- De bibliotheek wordt in mogelijkheden beperkt door het gebouw.
- In Voorschoten ontbreekt een (cultureel) dorps huis, uit het onderzoek blijkt dat daar grote behoefte aan is.
- Literaire activiteiten worden in Voorschoten beter bezocht dan in Wassenaar.

In Voorschoten wil de bibliotheek in de komende beleidsperiode laten zien dat:

- De bibliotheek samen met het Filmtheater de rol van (cultureel) dorps huis kan vervullen, zonder dat dit ten koste gaat van de basisdienstverlening.
- Er extra aandacht is voor de jeugd, aanvullend op wat er nu al gebeurt;
- De bibliotheek uit gaat van eigen kracht, door het tonen van ondernemerschap en het genereren van meer eigen inkomsten⁸.

Enquête

Aan de inwoners van Voorschoten is door middel van een enquête gevraagd naar hun mening over het cultuuraanbod in Voorschoten. In de inleiding van deze cultuurnota is aangegeven dat de tevredenheid over de omvang en variëteit van het cultuuraanbod in Voorschoten groot is. De enquête was een extra middel om deze bevinding te checken. De enquête was van 1 t/m 13 juli digitaal en op papier beschikbaar. 40 mensen hebben een enquête ingevuld en ingeleverd. **Hoewel dit aantal niet representatief is voor de Voorschotense bevolking zijn de uitkomsten van de enquête wel meegenomen.** De uitkomsten staven de bevinding dat de tevredenheid over de omvang en variëteit van het cultuuraanbod groot is. De uitkomsten zijn te vinden in bijlage 10.

2.5 SWOT-analyse

Uit de vorige paragrafen in dit hoofdstuk kunnen we afleiden waar Voorschoten op dit moment goed in is en waarin minder goed, oftewel de sterktes, zwaktes en de kansen en bedreigingen. Een SWOT-analyse maakt inzichtelijk wat de punten zijn waar in het beleid op ingezet kan worden. Hierbij is het zo dat de sterktes sterk moeten blijven, de zwaktes zoveel mogelijk verbeterd zouden moeten worden en de bedreigingen vooral in de gaten moeten worden gehouden.

Sterktes	Kansen
Relatief veel cultuuraanbieders	Lokaal cultuuraanbod voor het primair onderwijs
Divers en breed cultuuraanbod	Aansluiten bij landelijke of regionale projecten en/of activiteiten
Bereidheid tot samenwerking	Samenhang en afstemming in het aanbod
Veel vrijwillige en betrokken inzet	Verbetering (digitale) informatievoorziening cultuur
Goed aanbod beeldende kunst in de openbare ruimte	Vernieuwing uit samenwerking
In algemene zin tevredenheid over het aanbod	
Zwaktes	Bedreigingen
Matig tot slecht onderhoud beeldende kunst in de openbare ruimte	Bezuinigingen hogere overheden, beperktere middelen gemeente en terugloop sponsorgelden
Cultuuraanbod voor jongeren	
Vernieuwing en experiment in het aanbod	
Veroudering en beschikbaarheid cultuuraccommodaties	
Vraaggerichtheid van het cultuuraanbod	

De punten die uit de SWOT-analyse naar voren komen worden betrokken bij het beleid voor de periode 2017-2020, met uitzondering van het punt ten aanzien van accommodaties.

Ten aanzien van de bedreigingen geldt dat geen garanties kunnen worden gegeven over de structurele beschikbaarheid van middelen. Het stimuleren van zelfredzaamheid en samenwerking in het culturele veld blijft daarom ook in de komende periode van belang.

3. Cultuurbeleid Voorschoten 2017-2020

3.1 Voorschotense visie op cultuur

Voorschoten is een mooi groen en historisch dorp, midden in de Randstad gelegen. Één van de belangrijke en waardevolle kenmerken van Voorschoten zijn haar inwoners. Er is veel vrijwillige kracht in Voorschoten en het sociale aspect is belangrijk. Dit komt onder meer tot uiting in evenementen als 'Het Weekend van Voorschoten', waarvoor velen zich ieder jaar weer inzetten en het tot een succes maken. In de Voorschotense visie op cultuur is met name het sociale en verbindende aspect belangrijk. Cultuur als een sociaal bindmiddel. Ook biedt cultuur ons de mogelijkheid tot ontspanning, reflectie en inspiratie.

Beleidsmatig wordt de nadruk niet gelegd op het versterken van de zogenaamde kunst met de grote K. Hoewel dit uiteraard op zichzelf gezien ook belangrijk en zeer welkom in Voorschoten is. In de Voorschotense visie op cultuur wordt cultuur ook als een economische waarde gezien, omdat het bijdraagt aan het versterken van de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van Voorschoten.

Voorschotense visie op cultuur:

Cultuur doet er toe en heeft verschillende waarden. In het Voorschotense cultuurbeleid is er daarom aandacht voor de intrinsieke waarde van cultuur en cultuur als doel op zich: het behouden en versterken van een breed en divers cultureel aanbod in Voorschoten. Daarnaast wordt cultuur ook gezien als een belangrijk middel dat bijdraagt aan het realiseren van maatschappelijke en economische doelstellingen van de gemeente.

3.2 Hoofddoelen van het cultuurbeleid

Op basis van de hiervoor geformuleerde visie en uitgangspunten voor het cultuurbeleid, luiden de hoofddoelen voor het cultuurbeleid als volgt:

- Het behouden en versterken van een zo breed en divers mogelijk cultuuraanbod in Voorschoten;
- Het meedoen aan het maatschappelijke leven stimuleren met behulp van cultuur;
- Vergroten van de aantrekkelijkheid van Voorschoten en het dorpscentrum voor de huidige inwoners, nieuwe inwoners en bezoekers.

3.3 Uitwerking van de hoofddoelen aan de hand van drie pijlers

De hiervoor genoemde hoofddoelen worden in de volgende paragrafen uitgewerkt aan de hand van drie pijlers. Deze pijlers zijn:

- Verbinden - Een breed en divers cultuuraanbod
- Meedoen - Participatie centraal
- Versterken - Cultuur: een economische kracht!

Met de eerste pijler wordt aangesloten bij de aangetroffen consensus over het belang van het brede en diverse cultuuraanbod voor Voorschoten. Het behoudt van een culturele infrastructuur is essentieel voor de aanwezigheid van een vitaal cultureel leven in Voorschoten. Het thema verbinden heeft betrekking op de gewenste verdere versterking van het culturele veld door middel van het elkaar beter leren kennen en het exploreren van mogelijkheden voor samenwerking. Pijler 1 staat ook voor de intrinsieke waarde van cultuur.

Cultuur kan nooit alleen maar andere doelen dienen, want dan verliest het z'n eigenheid, kracht en waarden.

De tweede pijler haakt aan bij de algemene maatschappelijke ontwikkeling waarin het belang van participatie toeneemt. Het culturele leven van Voorschoten geeft inwoners van Voorschoten de mogelijkheid om mee te doen aan de samenleving. Als vrijwilliger, actief beoefenaar of als passieve bezoeker/toehoorder. Voor cultuurliefhebbers geeft cultuur soms net die extra impuls om je te ontspannen, reflecteren of juist te activeren. In deze hectische en veeleisende tijd zijn dit belangrijke waarden. Voor de cultuur in Voorschoten is het van belang dat er meer wordt aangehaakt bij het sociaal domein omdat het een brede maatschappelijke ontwikkeling betreft waar cultuur voor mensen een rol van betekenis kan spelen.

Pijler drie is gerelateerd aan het coalitieakkoord 2014-2018 '*Vertrouwen in mensen, verbinden van krachten*' waarin economie als topprioriteit is bestempeld. Met betrekking tot cultuur is de coalitie voorstander van het versterken van het dorpscentrum van Voorschoten, door de aantrekkelijkheid van het centrum te vergroten. In dat kader loopt er een separaat traject met betrekking tot de Multifunctionele Culturele Accommodatie. Vanuit het potentieel van cultuur om de aantrekkelijkheid van een gemeente te vergroten wordt met pijler 3 een wisselwerking en kruisbestuiving beoogd met het beleidsterrein economie, meer specifiek het beleidsterrein recreatie & toerisme. Het thema versterken geeft aan dat deze wisselwerking nu nog in de kinderschoenen staat, maar er mogelijkheden worden gezien voor samenwerking. De gedachte is dat een kruisbestuiving met het beleidsterrein recreatie & toerisme, kan bijdragen aan meer profilering van de cultuur in Voorschoten.

Wat is met de opgehaalde input voor de cultuurnota gedaan?

Op de volgende pagina's worden aan de drie genoemde pijlers voor het cultuurbeleid maatregelen verbonden. Deze vormen gezamenlijk een uitvoeringsprogramma. De maatregelen zijn terug te vinden onder het kopje 'Wat gaan we daarvoor doen?'. Het merendeel van deze maatregelen heeft een direct verband met de opgehaalde input uit het participatietraject.

3.1.1 Pijler I: Verbinden – Een breed en divers aanbod

Bevindingen

Inwoners, het culturele veld en politiek hechten veel waarde aan de culturele uitingen en activiteiten in Voorschoten. Juist de breedte van het spectrum en de grote vrijwillige inzet worden als zeer waardevol gezien.

Hoofddoelen

Het behouden en versterken van een zo breed en divers mogelijk cultuuraanbod in Voorschoten.

Aan het hoofddoel gerelateerde doelstellingen

1. Versterking van het culturele veld en vernieuwing van het cultuuraanbod
Door het stimuleren van cultureel ondernemerschap, samenwerking en afstemming. Het stimuleren van meer vraaggericht denken en zelfpromotie met als doel meer bezoekers, publiek en leden te trekken.
2. Leerlingen in het primair onderwijs in aanraking laten komen met kunst en cultuur.
Het is belangrijk dat kinderen en jongeren in Voorschoten opgroeien tot volwaardige en goed uitgeruste deelnemers aan de maatschappij. Goed onderwijs speelt daarin een belangrijke rol. Ook cultuureducatie is voor de vorming van leerlingen belangrijk. Cultuureducatie draagt bij aan cognitieve ontwikkeling. Ook is de kans groter dat er later zelf wordt deelgenomen aan cultuur. Hier geldt het motto: "Jong geleerd is oud gedaan". Scholen gaan zelf over hun eigen beleid en de inspectie ziet op dit beleid toe. De gemeente wil binnen haar mogelijkheden scholen stimuleren om binnen hun onderwijsaanbod aandacht te hebben voor cultuureducatie en het benutten van lokale mogelijkheden daartoe.
3. Er wordt beleid ontwikkeld in het kader van de omgang met de gemeentelijke kunstcollectie (binnen).
De gemeente Voorschoten heeft een collectie kunst. Veel werk uit de collectie hangt in het gemeentehuis. Er vindt geen actief beheer van de collectie plaats.

Wat gaan we daarvoor doen?

1.1 Beschikbaar stellen subsidie op basis van criteria

We gaan, binnen het daarvoor beschikbare budget, door met het beschikbaar stellen van subsidie voor culturele activiteiten op basis van subsidiecriteria. Het bijdragen aan een zo divers mogelijk cultuuraanbod is in het hoofdstuk cultuur van het subsidieplan opgenomen als een belangrijk criterium voor subsidie. Daarnaast wordt van organisaties ook verwacht dat zij inzetten op een zo groot mogelijk bereik. De mogelijkheid tot vernieuwing of een experiment is essentieel voor vooruitgang. Vooruitgang draagt bij aan een sterk cultureel veld. Daarom wordt het in de nieuwe subsidieplanperiode vanaf 2017 opnieuw mogelijk om een incidentele subsidie aan te vragen. Tijdens de maatschappelijke consultatie/samenspraakavonden bleek de behoefte hieraan vanuit het aanwezige culturele veld.

1.2 Inzetten op samenwerking - continueren netwerkbijeenkomsten

Samenwerking en kennisdeling zijn van belang voor een sterk cultureel veld. Daarom willen we doorgaan met de organisatie van de tweejaarlijkse netwerkbijeenkomsten, zoals die in de vorige beleidsperiode zijn ingezet, met en of door de Cultuurraad Voorschoten. Dit betekent ook dat we de komende periode doorgaan met de Cultuurraad Voorschoten.

1.3 Verdieping netwerkbijeenkomsten

Ter versterking van het culturele veld en het cultureel ondernemerschap willen we de mogelijkheid bieden om tijdens de netwerkbijeenkomsten verdieping aan te brengen. Dit door de inzet van aansprekende sprekers en experts. Om de samenwerking tussen Voorschotense en Wassenaarse organisaties te stimuleren kunnen een aantal van deze bijeenkomsten ook voor beide gemeenten plaatsvinden omdat de inhoud voor het culturele veld van beide gemeenten interessant is. Hiervoor willen we een budget van € 2.000,- per jaar beschikbaar stellen.

1.4 Continuering Cultuurprijs Voorschoten

We gaan door met het 1 maal in de twee jaar beschikbaar stellen van de Cultuurprijs Voorschoten, ter stimulering en als blijk van waardering voor het culturele veld. Voor de prijs kunnen door de Voorschotense bevolking een persoon en een organisatie worden voorgedragen die uitblinken in het laten bloeien van het cultuurleven in Voorschoten. De organisatie van de cultuurprijs is in handen van de Cultuurraad Voorschoten in samenwerking met de gemeente Voorschoten. De prijs bestaat uit een beeldje van Corry Ammerlaan-van Niekerk.

1.5 Deskundigheidsbevordering

Veel culturele organisaties in Voorschoten bestaan uit of zijn afhankelijk van de inzet van vrijwilligers. In 2014 is de Stichting Welzijn Ouderen Voorschoten (SWOV) omgevormd naar een brede welzijnsorganisatie genaamd 'Voor Elkaar'. 'Voor Elkaar' geeft uitvoering aan het vrijwilligersbeleid van de gemeente Voorschoten. De ondersteuning vanuit 'Voor Elkaar' richt zich op inwoners van Voorschoten in de leeftijd van 0 – 100 jaar. Het gaat daarbij ook om ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers. In 2014 is ook de vrijwilligerscentrale van start gegaan. Dit is een onderdeel van 'Voor Elkaar'. De vrijwilligerscentrale ondersteunt vrijwilligersorganisaties met deskundigheidsbevordering en organiseert activiteiten als het vrijwilligerscafé. We gaan de verbinding stimuleren tussen het culturele veld en 'Voor Elkaar'. Daarbij wordt gedacht aan een netwerkbijeenkomst waarin 'Voor Elkaar' het culturele veld kan informeren over hun activiteiten en verbinding kan worden gelegd.

1.6 Rol van de bibliotheek

Één van de vijf functies van de bibliotheek is het laten kennis maken met kunst en cultuur. De Openbare Bibliotheek Voorschoten – Wassenaar (OBVW) heeft geconstateerd dat het Voorschotense culturele veld behoefte heeft aan een knooppunt voor cultuur. Tegelijkertijd ziet de OBVW culturele activiteiten als één van de mogelijkheden om in het kader van het cultureel ondernemerschap inkomsten te genereren. We gaan daarom met de bibliotheek (prestatie-) afspraken maken en afspreken welke activiteiten wel en welke niet subsidiabel zijn.

1.7 Regionale samenwerking

Om mogelijkheden en kansen voor Voorschoten te benutten en versterken vindt in het kader van regionale samenwerking informatie uitwisseling en afstemming plaats over het culturaanbod in de verschillende gemeenten.

2.1 Verlengen deelname Cultuureducatie met Kwaliteit

We willen de deelname aan Cultuureducatie met kwaliteit voor de komende periode verlengen, omdat het onderwijs positief is over het programma en het bijdraagt aan de mogelijkheid voor kinderen om hun talenten te ontwikkelen.

Gelet op de wens vanuit het culturele veld om actief te zijn voor het primair onderwijs zetten we in op een lokale component binnen of in samenhang met het programma van de cultuureducatiegroep.

2.2 Stimuleren afstemming vraag en aanbod cultuureducatie

Gelet op de veelgehoorde wens vanuit het culturele veld om actief te zijn voor het primair onderwijs willen we lokale culturele organisaties met een cultuureducatief aanbod ondersteunen bij het eventueel aanpassen van hun aanbod op de behoefte van het onderwijs. Dit doen we door partijen samen te brengen in een netwerkbijeenkomst. Hierbij kan vanuit het onderwijs worden aangegeven wat voor hen belangrijk is en waar behoeften liggen. Lokale culturele organisaties kunnen hierop met hun cultuureducatief aanbod inspelen. Doel is een kwalitatief goed aanbod dat aansluit op de behoefte van het onderwijs.

2.3 Regeling Impuls Muziekonderwijs

De muziekverenigingen hebben het volgende aandachtspunt voor beleid meegegeven: 'Maak mogelijk dat er een bijdrage kan worden geleverd aan het muziekonderwijs door de vereniging aan de scholen'. Met betrekking tot het maken van muziek tonen onderzoeken aan dat leerlingen hoger scoren op taal en rekenen wanneer zij een instrument bespelen of muziek maken. We willen daarom met de muziekverenigingen en het onderwijs onderzoeken of het inzetten op gebruikmaking van de landelijke regeling Impuls Muziekonderwijs mogelijk is.

3.1 Ontwikkeling van beleid voor het beheer van de gemeentelijke kunstcollectie (binnen)

Er is geen actueel beleid ten aanzien van het beheer van de kunstcollectie. Dit is wel nodig. Daarom gaan we een opdracht formuleren gericht op de vraag hoe in de toekomst om te gaan met de kunstcollectie en mogelijkheden te onderzoeken om eventueel meer bekendheid te geven aan de gemeentelijke binnenkunst.

Jong Laurentius voor kasteel Duivenvoorde

3.1.2 Pijler 2: Meedoen – Participatie centraal

Bevindingen

Participatie staat voor meedoen aan het maatschappelijke leven. Onder invloed van ontwikkelingen als de transitie en transformatie van het sociaal domein neemt participatie een steeds belangrijker rol in de samenleving in. Cultuur heeft een belangrijke maatschappelijke waarde en is ook op het gebied van preventie en participatie van betekenis. Voor nieuwkomers kan cultuur en cultureel erfgoed bijdragen aan verbinding met de Voorschotense samenleving.

Hoofdoel

Het meedoen aan het maatschappelijke leven stimuleren met behulp van cultuur.

Aan het hoofdoel gerelateerde doelstellingen

1. Het vanuit het culturele veld ontstaan van nieuwe initiatieven die zich richten op de verbinding tussen cultuur en het sociaal domein.
2. Verenigingen en culturele organisaties zijn zich meer dan voorheen bewust van hun maatschappelijke rol in het sociaal domein en weten elkaar beter te vinden.
3. Toegankelijkheid tot cultuur voor zoveel mogelijk Voorschotenaren binnen de daarvoor beschikbare middelen.

Wat gaan we daarvoor doen

1.1 ActiviteitenPLUS subsidie

We stimuleren nieuwe initiatieven die zich richten op de verbinding tussen cultuur en welzijn door middel van de ActiviteitenPlus subsidie in het kader van het subsidieplan.

2.1 Elkaar leren kennen - versterken van samenwerking

De transformatie is begin 2016 van start gegaan. Het is een doorlopend ontwikkelproces. Niet alle maatschappelijke organisaties zijn zich bewust van de belangrijke sociaal maatschappelijke rol die zij in de samenleving hebben. Op het gebied van sport doet hockeyclub MHC Forescate deel aan een nationale pilot. Kern van deze pilot is dat de vereniging het clubhuis van de toekomst is. D.m.v. een buurtscan rondom de vereniging wordt in kaart gebracht of en waar de sociale vraagstukken zitten en of en hoe de vereniging hierop een antwoord kan bieden. Aan de hand van dit soort voorbeelden kan bijvoorbeeld tijdens een netwerkbijeenkomst de verbinding worden gelegd tussen cultuur en het sociaal domein, wat tot mogelijkheden voor samenwerking kan leiden.

2.2 Volgen en evalueren van de pilots Taalhuis en Digisterker (zie pag. 35)

Om de resultaten en effecten van de pilots Taalhuis en Digisterker te kunnen volgen vindt in het laatste kwartaal van 2017 een evaluatie van de pilots plaats. Bij goede resultaten is de inzet gericht op voortzetting van de projecten in de vorm van reguliere activiteiten.

3.1 Regelingen voor minima

Er zijn vanuit Werk en Inkomen verschillende minimaregelingen die bijdragen aan het vergroten van de mogelijkheid tot toegang tot cultuur. Het gaat hierbij om:

- Bijzondere bijstand voor kinderen tot 18 jaar;
- Bijzondere bijstand voor pensioengerechtigden;
- Regeling maatschappelijke participatie;
- het kindpakket.

Voor alle kinderen

Voor alle kinderen in Voorschoten van 4 tot 12 jaar biedt de vakantiepas van de Stichting VakantiePas mogelijkheid om met korting of soms gratis deel te nemen aan activiteiten in de vakantieperiode, waaronder culturele activiteiten. Het gaat hier om activiteiten in Leiden en de regio. In 2016 doen bijvoorbeeld Kasteel Duivenvoorde en de Openbare Bibliotheek Voorschoten Wassenaar met een activiteit hieraan mee. De vakantiepas wordt mede mogelijk gemaakt door de deelnemende gemeenten.

Lidmaatschap bibliotheek voor onder de 18 gratis

Voor kinderen tot 18 jaar is het lidmaatschap gratis (toestemming van ouders of verzorgers is wel vereist).

Stichting Leergeld

Stichting leergeld is een landelijke organisatie die zich richt op het voorkomen van sociale uitsluiting van kinderen uit gezinnen met minimale financiële middelen. Leergeld biedt kansen aan kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar om te kunnen deelnemen aan binnen- en buitenschoolse activiteiten. Het gaat hierbij naast activiteiten op het gebied van onderwijs, sport en welzijn ook om activiteiten op het gebied van cultuur. De gemeente kan naar de stichting Leergeld doorverwijzen.

3.2 Laagdrempelige evenementen

Continueren van de bestaande ondersteuning van evenementen als het 'Weekend van Voorschoten' met onderdelen als de Nationale Muziekdag, de Open Monumentendag en kunstmarkt, de Paardenmarkt en Voorschoten Jazz Culinair. De evenementen zijn vrij toegankelijk en bieden daarmee op een laagdrempelige manier de mogelijkheid om in aanraking te komen met cultuur.

Muziek voor iedereen tijdens Voorschoten Jazz Culinair.

3.1.3 Pijler 3: Versterken – Cultuur: een economische kracht!

Bevindingen

In paragraaf 1.3 hebben we gezien dat cultuur een wezenlijke bijdrage levert aan de Nederlandse economie. Ook in Voorschoten is cultuur van economische waarde. In de economische visie van Voorschoten vinden we de relatie tussen cultuur en economie op lokaal niveau terug. Het toerisme in Voorschoten levert een aanzienlijke bijdrage aan de werkgelegenheid. Daarnaast profiteren ook overige sectoren als de detailhandel die indirect gerelateerd zijn aan recreatie en toerisme. In totaal gaat het om zo'n 470 arbeidsplaatsen, gelieerd aan het toerisme. Voorschoten heeft een rijke historie en beschikt over diverse toeristische bestemmingen als Kasteel Duivenvoorde, landgoederen als de Horsten en Museum Voorschoten. Ook vinden er jaarlijks verschillende evenementen plaats als 'Het Weekend van Voorschoten', Voorschoten Jazz Culinaire en de Paardenmarkt⁹. Het culturele leven in Voorschoten draagt bij aan een aantrekkelijke omgeving om in te wonen, verblijven of recreëren en biedt daarmee potentieel op het gebied van recreatie & toerisme.

Hoofddoel

Vergroten van de aantrekkelijkheid van Voorschoten en het dorpscentrum voor de huidige inwoners, nieuwe inwoners en bezoekers.

Aan het hoofddoel gerelateerde doelstellingen

1. Informatie over het cultuuraanbod in Voorschoten is overzichtelijk en makkelijk (digitaal) te vinden. Ook voor bezoekers van buiten Voorschoten.
2. Het onderhoud van de gemeentelijke kunst in de openbare ruimte is op peil en draagt bij aan een prettig en uitnodigend Voorschoten om te verblijven.
3. Een aantrekkelijk cultuuraanbod in het centrum van Voorschoten.

Wat gaan we daarvoor doen

1.1 (Digitale) informatievoorziening over cultuuraanbod verbeteren

We gaan de informatievoorziening over het cultureel aanbod (waaronder de evenementenkalender op de gemeentelijke website en het Cultuur Informatie Punt Voorschoten Wassenaar (CIPVW) nader bekijken en willen komen tot een toename van de zichtbaarheid, afstemming en bekendheid van het cultuuraanbod. Daarbij wordt de samenwerking/verbinding breder gezocht met andere sectoren als recreatie & toerisme en met Wassenaar en mogelijk de Leidse regio. Het door de Cultuurraad Voorschoten aangedragen idee van de cultuurladder wordt hierin als mogelijkheid meegenomen. De heroriëntering van de informatievoorziening over het cultuuraanbod kan betekenen dat de € 2.500 die nu aan het CIPVW wordt besteed, elders wordt belegd. Deze maatregel past ook binnen pijler 1.

Afstemming

Afstemming van wanneer activiteiten plaatsvinden is in de optiek van de gemeente in de eerste plaats een aangelegenheid van de cultuuraanbieders zelf. Het initiatief van de Voorschotense 'muzieksector' om bij elkaar te komen en de samenwerking op te zoeken wordt dan ook toegejuicht en met belangstelling gevolgd.

1.2 Regionale samenwerking

In het kader van regionaal overleg en regionale samenwerking staat cultuur op de agenda en vindt afstemming plaats.

2.1 Structureel onderhoud van gemeentelijke kunst in de openbare ruimte (buiten)

Het onderhoud van de gemeentelijke beelden in de openbare ruimte wordt ter hand genomen op basis van een integraal onderhoudsplan. De voorbereiding hiervan is gestart door middel van een inventarisatie van de staat van de kunstwerken. Op basis van de uitkomsten hiervan wordt een integraal onderhoudsplan opgesteld. Er worden geen nieuwe kunstwerken in de openbare ruimte gerealiseerd, behalve als er sprake is van externe financiering of in het geval van nieuwbouw dekking binnen het project. De maatregel sluit aan op de bevindingen uit de evaluatie van het cultuurbeleid 2011-2015, waarbij is geconstateerd dat het onderhoud niet structureel plaatsvindt en daarmee onvoldoende is.

3.1 Continuering subsidiemogelijkheden voor evenementen en facilitering gemeente.

In het subsidieplan 2017-2020 blijft het mogelijk om subsidie aan te vragen voor een evenement. Ook ondersteunt de gemeente een aantal grote evenementen¹⁰ op facilitair gebied.

3.2 Een positieve grondhouding t.a.v. zich voordoende mogelijkheden op het gebied van cultuur om Voorschoten naar buiten toe te profileren.

1) Aan de ene kant door met het culturele veld binnen de bestaande financiële mogelijkheden te verkennen of deelname aan landelijke initiatieven die kunnen bijdragen aan de zichtbaarheid en bekendheid van cultuur in Voorschoten, zoals bijvoorbeeld de Week van de Amateurkunst, mogelijk is en loont.

2) En aan de andere kant actief het gesprek aan te gaan met bezitters van een interessante en belangrijke private kunstcollectie in Voorschoten over het mogelijk publiek maken hiervan.

3.3 Impact vergroten door beter benutten wisselwerking tussen de beleidsterreinen cultuur, erfgoed en recreatie & toerisme

Daar waar zich op het raakvlak van erfgoed, cultuur en recreatie & toerisme kansen en mogelijkheden voordoen om de aantrekkelijkheid van verblijf in het centrum te vergroten en de cultuur in Voorschoten meer te profileren wordt integraliteit gezocht tussen de beleidsterreinen cultuur, erfgoed en recreatie & toerisme.

3.4 Bevorderen samenwerking (MFA en samenwerking culturele driehoek centrum)

In het coalitieakkoord is het verwezenlijken van functies als de bibliotheek en het cultureel centrum in het dorpscentrum opgenomen als ambitie. Een belangrijk aspect in het verwezenlijken van deze ambitie is het concentreren van voorzieningen en de realisatie van een publiekstrekkende functie in het centrum in de vorm van een multifunctionele culturele accommodatie. Eerder in deze nota is melding gemaakt van een nieuwe koers gericht op de ontwikkeling van een MFA door koppeling met private partijen. In een informatiebrief aan de Raad van 16 februari 2016 is dit traject nader uiteengezet. Een onderdeel van het traject is het realiseren van samenwerking op basis van gedeelde belangen om zodoende te komen tot een realistisch programma voor huisvesting. Faciliteren en aanjagen van deze samenwerking is daarbij de rol van de gemeente. Het gaat daarbij vooral om samenwerking tussen de potentiële grotere gebruikers van de MFA, waaronder de bibliotheek. De Cultuurraad heeft benadrukt dat het ook van belang is om de behoefte van mogelijk kleinere gebruikers in kaart te brengen. In dat kader wordt er in het laatste kwartaal van 2016, samen met de gemeente door de cultuurraad een netwerkbijeenkomst georganiseerd om deze behoefte te inventariseren. Om de haalbaarheid van de MFA te vergroten blijft de focus gericht op de twee grote gebruikers.

3.5 samenwerking culturele driehoek centrum

In het dorpscentrum vinden culturele activiteiten plaats in de Dorpskerk, het Ambachts- en Baljuwhuis en in Museum Voorschoten. Ter versterking van het centrum wordt ingezet op het stimuleren van samenwerking tussen deze partijen, door deze partijen samen te brengen. Deze maatregel sluit aan op de opdracht uit het coalitieakkoord om een aantrekkelijk effect te genereren op bezoekers naar het centrum.

3.2 Hoe weten we of de doelstellingen in 2020 bereikt zijn?

Er wordt een 0-meting gedaan met betrekking tot de hoofdoelen en doelstellingen in de huidige situatie. Ten behoeve van de meting worden effectindicatoren opgesteld. Mede aan de hand van deze indicatoren vindt er eind 2018 een beknopte tussentijdse evaluatie van het beleid plaats. Begin 2020 wordt een meer uitgebreide evaluatie gehouden.

3.3 Financiën

Begroting cultuurbeleid

In ondergaand overzicht is de begroting 2016 voor het cultuurbeleid weergegeven (exclusief de uren van de werkorganisatie Duivenvoorde (WODV) en exclusief de huurinkomsten van huurders van gemeentelijke accommodaties, waaronder de Openbare Bibliotheek Voorschoten - Wassenaar en *BplusC*).

Begroting (exclusief uren WODV)

Bibliotheek	€	347.135,00
Cultuur InformatiePunt Voorschoten W	€	2.500,00
Cultuurraad-uitvoering	€	2.500,00
Subsidies	€	112.044,00
Subsidies evenementen	€	8.982,00
Subsidies gemeentelijke monumenten	€	6.102,00
Cultuureducatie	€	13.369,00
Kunst		
Totaal	€	492.632,00
Voorziening beeldenplan	€	29.000,00

Uitgaven voor cultuur onder het gemiddelde

Een CBS-staat 'Cultuuruitgaven gemeenten 2013' laat zien dat gemeenten met een omvang van Voorschoten gemiddeld € 50 à € 60 per inwoner aan cultuur uitgeven. (Hierbij dient rekening te worden gehouden met het feit dat de gemeentelijke uitgaven voor cultuur de laatste paar jaar gemiddeld dalen). Volgens die berekening zou de norm (2013) voor Voorschoten dan tussen de €1.263.250 en €1.515.900 liggen. De uitgaven voor cultuur liggen in Voorschoten dus zeker niet boven het gemiddelde. Daarbij wordt wel opgemerkt dat bij dergelijke vergelijkingen het beeld kan afwijken van de werkelijke uitgaven, omdat het afhankelijk is van wat wel of niet in de berekening is meegenomen. Vergelijkingen zijn daarom vaak niet één op één te maken.

3.4 Wat gaan we doen en wat kost het?

Op de volgende pagina's zijn de maatregelen die onder de pijlers 1 t/m 3 zijn genoemd op een rijtje gezet. De thema's regionale samenwerking en de rol van de gemeente zijn hieraan ook toegevoegd. Het overzicht maakt inzichtelijk hoe de maatregelen worden bekostigd en wanneer de uitvoering van de verschillende maatregelen gepland is.

3.5 Wat gaan we doen en wat kost het?

WODV = Werkorganisatie Duivenvoorde

Thema's	Wat gaan we doen?	Wat kost het?	Wanneer?
Rol gemeente	Een verbindende, faciliterende en soms regisserende en/of kader stellende rol	Valt onder inzet personele uren WODV	Doorlopend
Regionale Samenwerking	Deelname Holland Rijnland	Valt onder inzet personele uren WODV	Circa 3 tot 4 vergaderingen per jaar
	Overleg Leidse Regio	Valt onder inzet personele uren WODV	Schatting overleg: Ambtelijk 2 x per jaar Bestuurlijk 2 X per jaar
	Samenwerking met Wassenaar	Valt onder inzet personele uren WODV	Doorlopend
Een breed en divers cultuuraanbod	Subsidiering culturele activiteiten op basis van het subsidieplan en subsidieverordening	Budget is afhankelijk van de vaststelling van de begroting en de programmabudgetten die jaarlijks door de raad worden vastgesteld.	Verlening grote instellingen 1 x in de 2 jaar Verlening kleine organisaties 1 x in de 4 jaar
	Incidentele subsidieverlening	Budget is afhankelijk van de vaststelling van de begroting en de programmabudgetten die jaarlijks door de raad worden vastgesteld.	
	Netwerkbijeenkomsten	Valt binnen het budget van € 2.500,- per jaar ten behoeve van uitvoeringsactiviteiten cultuurraad. (zie bijlage 7).	Circa 2 maal per jaar
	Verdieping netwerkbijeenkomsten onkostenvergoeding cultuurraad (max. € 50,- p.p. p.j.)	€ 2.250,- per jaar	Tenminste 1 maal per jaar.
	Cultuurprijs Voorschoten	Valt binnen budget van € 2.500,- per jaar t.b.v. activiteiten cultuurraad.	Vindt 1 keer in de 2 jaar plaats. De laatste keer was in 2015.

	Verlengen deelname Cultuureducatie met kwaliteit	€ 11.369,- per jaar	Betreft de periode 2017-2020.
	Stimuleren samenbrengen vraag en aanbod cultuureducatie	Valt onder inzet personele uren WODV. Uit budget activiteiten cultuurraad en verdieping netwerkbijeenkomsten.	In 2017.
	Regeling Impuls muziekonderwijs	Valt onder inzet personele uren WODV.	Afhankelijk van mogelijkheden in het kader van de regeling, de muziekverenigingen en het onderwijs.
Participatie centraal	Versterking samenwerking door netwerkbijeenkomsten	Valt binnen budget van € 2.500,- per jaar t.b.v. activiteiten cultuurraad + Budget verdieping netwerkbijeenkomsten.	Circa 2 maal per jaar
	ActiviteitenPLUSsubsidie	Budget is afhankelijk van de vaststelling van de begroting en de programmabudgetten die jaarlijks door de raad worden vastgesteld.	
	Subsidiëring evenementen en Vakantiepas	Budget is afhankelijk van de vaststelling van de begroting en de programmabudgetten die jaarlijks door de raad worden vastgesteld.	
	Evaluatie pilots Taalhuis en Digisterker	Valt onder inzet personele uren WODV.	Laatste kwartaal 2017.
Cultuur: een economische kracht!	(Digitale) informatievoorziening verbeteren	€ 2.750,-	2017
	Onderhoud gemeentelijke kunst (buiten)	Hiervoor wordt geput uit de voorziening beeldenplan. De voorziening wordt niet jaarlijks aangevuld.	Doorlopend op basis van integraal onderhoudsplan.
	Onderhoud oorlogsmonument	€ 1.000,- per jaar	jaarlijks
	Subsidiering op basis van het subsidieplan en subsidieverordening	Budget is afhankelijk van de vaststelling van de begroting en de programmabudgetten die jaarlijks door de raad worden vastgesteld.	Het subsidieproces is doorlopend.
	Verkenning aansluiting landelijke initiatieven	Valt onder inzet personele uren WODV.	Afhankelijk van mogelijkheden die zich voordoen.
	Samenwerken met de beleidsterreinen erfgoed en recreatie & toerisme	Valt onder inzet personele uren WODV.	Afhankelijk van mogelijkheden die zich voordoen.

Bijlagen

Bijlage 1: Proces en participatie

Aftrap cultuurnota

In maart 2015 heeft de Cultuurraad Voorschoten in overleg met de gemeente een netwerkbijeenkomst georganiseerd voor het culturele veld van Voorschoten. Het doel van de bijeenkomst was om input op te halen voor een breed gedragen advies aan het college van Burgemeester en Wethouders ten behoeve van het cultuurbeleid voor de periode 2016-2020. Dit advies werd in juni 2015 ontvangen.

Maatschappelijke consultatie/samenspraakavonden subsidiebeleid

Voor het subsidiebeleid zijn er gedurende 2015 en 2016 drie avonden georganiseerd voor onder andere het culturele veld van Voorschoten. Hoewel deze avonden voor iedereen toegankelijk waren, was hier het deel van het culturele veld van Voorschoten aanwezig, waarmee de gemeente een subsidierelatie heeft. Tijdens deze avonden is ook input opgehaald voor het cultuurbeleid.

Bilaterale gesprekken

Vanaf eind 2015 t/m begin 2016 hebben er verschillende bilaterale gesprekken plaatsgevonden met stakeholders uit het Voorschotense culturele veld (zie bijlage 6.2). De gesprekken vonden plaats aan de hand van de input uit het advies van de Cultuurraad Voorschoten en de informatie opgehaald tijdens de avonden georganiseerd in het kader van het subsidiebeleid.

Evaluatie cultuurnota 'Van Voorschotens formaat', cultuurbeleid 2011-2015 Meedoen, behouden en ondernemen Met behulp van de opgehaalde informatie en geleverde input is een evaluatie opgesteld van het huidige cultuurbeleid, dat is vastgelegd in de cultuurnota 'Van Voorschotens formaat', cultuurbeleid 2011-2015 Meedoen, behouden en ondernemen. De evaluatie is besproken met de Cultuurraad Voorschoten. Zij vond de evaluatie herkenbaar en kon zich vinden in de lijn die uit de evaluatie naar voren komt. De evaluatie is met een informatiebrief over de stand van zaken van de cultuurnota 2016-2020 in juli 2016 verzonden aan de gemeenteraad.

Terugkoppeling aan het culturele veld

Op 17 mei 2016 heeft de gemeente een netwerkbijeenkomst georganiseerd voor het culturele veld van Voorschoten. In de bijeenkomst is in hoofdlijnen een terugkoppeling gegeven van wat er in de periode daarvoor aan input voor de cultuurnota 2016-2020 door de gemeente is opgehaald. Daarnaast is ingegaan op de meest voorkomende thema's uit het participatietraject en is aangegeven welke richting wordt verwacht voor het toekomstig cultuurbeleid. De aanwezigen is gevraagd om nog input te geven of opmerkingen te maken. Gevraagd is ook of het veld zich kon vinden in de in het participatietraject gedane bevindingen van de gemeente. Dit bleek zo te zijn. De concept-cultuurnota 2017-2020 is aan de Cultuurraad Voorschoten voorgelegd.

Enquête

Voorschotenaren hebben de gelegenheid gehad om hun mening over het cultuuraanbod in Voorschoten te geven aan de hand van een enquête.

Bijlage 2: Overzicht gesprekspartners

BplusC	Muziekvereniging Laurentius Voorschoten
Stichting Museum Voorschoten	Harmonie Voorschoten
Stichting Kasteel Duivenvoorde	Cultuurraad Voorschoten
Oratoriumvereniging Exultate Deo	Stichting Musica Antica da Camera
Stichting Musicultura	

Bijlage 3: Cultuurspecifieke en algemene ontwikkelingen

Voor het cultuurbeleid zijn een aantal ontwikkelingen van belang. Het gaat hierbij om:

1. Het cultuurbeleid van het Rijk voor de periode 2017-2020;
Cultuur als onderdeel van een maatschappelijke agenda, het belang van creativiteit en innovatie neemt toe door het complexer worden van maatschappelijke vraagstukken, cultuur en cultuuronderwijs dragen bij aan creativiteit en innovatie.
2. De invoering van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) m.b.t. het bibliotheekbeleid (1 januari 2015);
Verdeling van verantwoordelijkheden tussen de drie overheden, nieuwe taakinvulling van de lokale bibliotheek. Waaronder activiteiten in het sociaal domein.
3. De Erfgoedwet (1 juli 2016);
Er zijn nieuwe regels voor het afstoten van objecten en collecties waarvan wordt vermoed dat deze van nationaal belang zijn. Gemeenten kunnen ervoor kiezen om het landelijk beleid door te vertalen naar lokaal niveau. Zo kan het monumentenregister worden verbreed tot een cultuurgoederenregister, waarin cultuurgoederen van groot Voorschotens belang kunnen worden opgenomen. Dit beleid is nog niet ontwikkeld.
4. Omgevingswet en omgevingsvisie (2019);
De reikwijdte van de ruimtelijke ordening naar de fysieke leefomgeving wordt verbreed. Ook sociaal-culturele onderwerpen met ruimtelijke consequenties kunnen hierin worden meegenomen. Denk aan monumenten en culturele voorzieningen als podia en musea.
5. Structuurvisie Voorschoten 2025 'Groen, veilig & betrokken' (2016)
De Wet ruimtelijke ordening (Wro) verplicht gemeenten een structuurvisie op te stellen. Er is voor Voorschoten een nieuwe structuurvisie in voorbereiding met een actuele en integrale visie op Voorschoten. Ook cultuur is hierin meegenomen.
6. Beleid van de provincie Zuid-Holland (sinds 2013).
Cultuurparticipatie en -educatie zijn volgens de provincie een verantwoordelijkheid van de gemeente. Focus blijft in de periode 2015-2019 op erfgoed liggen. De provinciale beleidsvisie cultureel erfgoed 2013-2016 is gericht op het beschermen, beleven en benutten van cultureel erfgoed en cultuurhistorische landschappen.
7. Coalitieakkoord 2014-2018 'Vertrouwen in mensen, verbinden van krachten'.
*Er wordt veel waarde gehecht aan de culturele uitingen en activiteiten in Voorschoten. Er wordt ingezet op versterking van het dorpscentrum door het combineren van de voorzieningen Cultureel Centrum en bibliotheek in één locatie in het centrum met de mogelijkheid van particuliere exploitatie. Doel daarbij is een aantrekkelijk effect op bezoekers voor de verschillende voorzieningen in het centrum. Ten aanzien van de bibliotheek:
De bibliotheek is een onmisbare voorziening in Voorschoten. De bibliotheek vervult een belangrijke rol bij de kerntaak van het onderwijs om kinderen te leren lezen, en daarmee uit te rusten met de vaardigheid om kennis te vergaren. De bibliotheek is ondernemend, omarmt de landelijke digitale kanteling, weet meer Voorschotense jeugd naar de bibliotheek krijgen en krijgt alle ruimte om haar kerntaken te combineren met andere activiteiten en commerciële exploitatie.*

Een aantal van deze ontwikkelingen worden hieronder verder uitgelicht.

Rijksbeleid

De uitgangspunten voor het cultuurbeleid van het Rijk voor de periode 2017-2020 worden uiteengezet in de brief van minister Bussemaker 'Ruimte voor cultuur'¹¹. Hierin wordt geconstateerd dat de beleving en productie van cultuur aan het veranderen is. De minister richt zich met haar beleid op het in staat stellen van kunstenaars en instellingen om met die verandering om te gaan. Dit door kwaliteit voorop te stellen, door innovatie en profilering aan te moedigen en door samenwerking te stimuleren. In de visiebrief van minister Bussemaker 'Cultuur beweegt' wordt de grote waarde van cultuur voor de maatschappij benoemd. Cultuur heeft artistieke, maatschappelijke en economische waarden¹². De minister ziet cultuur als onderdeel van een maatschappelijke agenda en kiest voor een beleid dat prioriteit geeft aan de maatschappelijke waarde van cultuur en aan het belang van creativiteit. Maatschappelijke vraagstukken als zorg, duurzaamheid en vergrijzing worden steeds complexer.

Voor de aanpak van deze vraagstukken neemt het belang van creativiteit en innovatie toe. Cultuur en cultuuronderwijs leveren daaraan in de visie van de minister een belangrijke bijdrage. Daarnaast houdt de minister oog voor de intrinsieke en economische waarde van cultuur.

Bibliotheekbeleid – Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob)

Per 1 januari 2015 is de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) van kracht geworden. De wet beoogt een samenhangend stelsel van openbare bibliotheekvoorzieningen tot stand te brengen. Binnen dit stelsel is de gemeente verantwoordelijk voor het lokale bibliotheekwerk, de provincie voor de ondersteuning daarvan en het Rijk is verantwoordelijk voor het stelsel als geheel en voor de digitale bibliotheek. Om onderdeel van het stelsel te vormen moet een bibliotheekvoorziening aan een aantal eisen voldoen, waaronder:

<i>Functioneren vanuit publieke waarden</i>	<i>Bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling en verbetering van de maatschappelijke kansen van het algemene publiek, door vervulling van de volgende vijf functies</i>
<ul style="list-style-type: none">• Betrouwbaarheid• Onafhankelijkheid• Authenticiteit• Pluriformiteit• Toegankelijkheid	<ol style="list-style-type: none">1. Ter beschikking stellen van kennis en informatie;2. Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;3. Bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;4. Organiseren van ontmoeting en debat;5. Laten kennis maken met kunst en cultuur.

De lokale verantwoordelijkheid voor de fysieke bibliotheek betreft de beschikbaarheid, de omvang en de kwaliteit van de bibliotheekvoorziening. De gemeente moet zich daarbij rekenschap geven van de gemiddelde afstand tussen de lokale bibliotheekvoorziening en de inwoners van de gemeente. De gemeente mag zelf besluiten welke partij het bibliotheekwerk uitvoert. Dit mag een commerciële aanbieder zijn. Deze is echter niet zonder meer onderdeel van het stelsel, waardoor stelsel voordelen waaronder de digitale bibliotheek niet, minder of moeilijk toegankelijk zijn. De wet legt geen verplichting op aan gemeenten om een bibliotheek in stand te houden. Wel is de gemeente verplicht om bij sluiting van de bibliotheekvoorziening overleg te voeren met belanghebbenden, waaronder de inwoners, met als inzet de toegang tot de openbare bibliotheek te borgen. Onder invloed van trends als ontleding, digitalisering en budgettaire druk is er een zoektocht op gang gekomen naar een nieuwe taakinvulling van de lokale bibliotheek. Maatschappelijke ontwikkelingen zoals: toename van het belang van kennis, de participatie-samenleving, het belang van mediawijsheid, cultureel ondernemerschap en het belang van netwerken bieden daarbij aanknopingspunten¹³. Ook in Voorschoten spelen deze trends en ontwikkelingen.

Erfgoedwet

Musea leveren een grote bijdrage aan de ontwikkeling van kennis, historisch besef en identiteit. In de museumbrief *Samen werken, samen sterker*¹⁴ kondigt de minister maatregelen aan om de waarde van musea voor de samenleving te behouden en te versterken. Één van deze maatregelen is het opstellen van een erfgoedwet waarin de bescherming van collecties van nationaal belang wordt geregeld. De nieuwe erfgoedwet is sinds 1 juli 2016 van kracht en bundelt bestaande wet- en regelgeving voor behoud en beheer van het cultureel erfgoed in Nederland¹⁵.

Van de acht¹⁶ zaken die in de Erfgoedwet aan de orde komen is met name een zaak van belang voor het cultuurbeleid in het kader van deze nota. Namelijk de regels voor het afstoten van objecten en collecties. De gemeente Voorschoten heeft een kunstcollectie. Wanneer de gemeente deze collectie, of objecten daaruit, wil afstoten en er bestaat een vermoeden van bijzonder belang voor het nationale cultuurbezit dan moet er een specifieke procedure worden gevolgd. Daarbij moet in ieder geval eerst een deskundigenadvies worden ingewonnen. De gemeente kan ervoor kiezen om hiervoor een commissie in te stellen. Het is een keuze om hierop wel of niet actief beleid te voeren. In deze nota is dit geen speerpunt van beleid.

Omgevingswet en omgevingsvisie

Met de omgevingswet wil de overheid de wet- en regelgeving op het gebied van ruimtelijke ordening vereenvoudigen en bundelen. De wet treedt in 2019 in werking. De omgevingswet verbreedt de reikwijdte van de ruimtelijke ordening naar de fysieke leefomgeving. In het kader van de omgevingswet stellen rijk, provincies en gemeenten een omgevingsvisie op voor verschillende gebieden in Nederland. Deze visies worden gemaakt op basis van een analyse van alle aspecten van de fysieke leefomgeving en bieden ook ruimte voor sociaal-culturele onderwerpen die ruimtelijke consequenties hebben. Deze moeten in samenhang met elkaar worden gezien. Te denken valt aan monumenten, werelderfgoed en cultuurlandschappen, maar ook aan culturele voorzieningen als podia, musea en broedplaatsen¹⁷.

Op initiatief van de gemeente Leiden wordt er door de gemeenten Leiden, Leiderdorp, Kaag en Braassem, Katwijk, Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten, Wassenaar en Zoeterwoude samengewerkt aan de totstandkoming van een agenda omgevingsvisie met de titel 'Hart van Holland: agenda omgevingsvisie'. Ook de gemeente Voorschoten werkt aan een omgevingsvisie.

Provincie Zuid-Holland

De provincie Zuid-Holland heeft per 2013 fors bezuinigd op de ondersteuning van cultuur. Cultuurparticipatie en -educatie behoren volgens de provincie tot de verantwoordelijkheid van de gemeente. De provinciale focus is komen te liggen bij erfgoed. Conform het 'hoofdlijnenakkoord 2015-2019, Zuid-Holland: slimmer, schoner en sterker' wordt dit beleid de komende jaren voortgezet. De beleidsvisie van de provincie Zuid-Holland ten aanzien van het cultureel erfgoed is voor de periode 2013-2016 vastgelegd in de nota *Erfenis, erfgoed en erfgoed*. In deze beleidsvisie en het uitvoeringsprogramma *Erfgoedlijnen* staan 7 erfgoedlijnen centraal. Voorschoten heeft in de afgelopen periode aan drie van deze erfgoedlijnen deelgenomen, nl: (1) Landgoederenzone, (2) Limes en (3) De Trekvaarten Schie, Vliet en Haarlemmertrekvaart.

Bijlage 4: Cultuurkaart Voorschoten

Alleen opgenomen in de papieren versie van de cultuurnota.

Bijlage 5: Aanbod in beeld

Paragraaf 2.1 geeft een algemeen beeld van het cultuuraanbod in Voorschoten. Hieronder worden een aantal aspecten van dit aanbod nader uitgelicht voor een completer, maar niet allesomvattend beeld van het huidige cultuuraanbod in Voorschoten.

Podiumkunsten

Sterk in muziek

Wat in Voorschoten meteen opvalt is dat muziek een belangrijk onderdeel is van het culturele leven in Voorschoten. Voorschoten is sterk in muziek. Dit geldt voor de amateurkunst en het concertaanbod met professionals danwel professionals in opleiding (conservatoriumstudenten). Voorschoten heeft twee muziekverenigingen: Muziekvereniging Laurentius Voorschoten en Harmonie Voorschoten. Er zijn verschillende koren waaronder: Exultate Deo, Vox Clara, Popcore All Sounds en het Voorschotens Kamerkoor. En er is een concertaanbod dat wordt verzorgd door de Stichting Musica Antica da Camera, de Stichting Musicultura en Podium Jong Professionals Jazz. Daarnaast worden er ook concerten gegeven door Sinfonietta Voorschoten en The (Broken) Consort. Ook is er de mogelijkheid tot het volgen van muziekles, bijvoorbeeld bij *BplusC*.

Beperkt aanbod theater en dans

Daar waar Voorschoten sterk is in muziek is er minder aanbod op het gebied van dans en theater. Voorschoten heeft één amateur theatergezelschap: Toneelgroep Voorschoten. Stichting Filmtheater Voorschoten biedt in het cultureel centrum theatervoorstellingen voor kinderen aan. Voor met name de jeugd bieden balletstudio Giselle en *BplusC* een aanbod op het gebied van dans.

Cultureel erfgoed

Kasteel Duivenvoorde

Kasteel Duivenvoorde is één van de oudste kastelen van Zuid-Holland. Rond 1250 stond op de plaats van het kasteel een vierkante verdedigingstoren. Hieraan werd steeds meer bijgebouwd. In opdracht van Johan van Wassenaer kreeg het kasteel in 1631 zijn huidige uiterlijk. In 1960 werd Duivenvoorde ondergebracht in een stichting en werd het na grondige restauratie opengesteld voor het publiek. Tijdens het museumseizoen van Kasteel Duivenvoorde kan het kasteel worden bezocht met een rondleiding. Jaarlijks vindt daar een tentoonstelling plaats. Het landschapspark in Engelse stijl kan het hele jaar door worden bezocht. Daarnaast kan er op het kasteel worden getrouwd, vinden er concerten plaats en zijn er rondleidingen voor scholen. Zo ontvangt Duivenvoorde aan het begin van het nieuwe schooljaar leerlingen uit de groepen 6 van de basisscholen in Voorschoten. Stichting Duivenvoorde is bezig met de ontwikkeling van een bezoekerspaviljoen. Daarmee wil Duivenvoorde haar plaats innemen in het toeristisch-recreatieve netwerk van Zuid-Holland. De plannen voor de realisatie worden financieel gesteund door de Provincie Zuid-Holland, het Rabobank Stimuleringsfonds, de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen Voorschoten en Stichting Duivenvoorde. Daarnaast is er in samenwerking met de Ondernemersvereniging Voorschoten (OVV) een crowdfundingproject gestart onder Voorschotense ondernemers. De realisatie van de bouw is voorzien voor medio 2017. De organisatie draait grotendeels op vrijwilligers. Dit geldt ook voor de belangrijke Voorschotense buitenplaats Berbice.

Buitenplaats Berbice Voorschoten

Berbice is een van de laatst overgebleven buitenplaatsen in Voorschoten. De buitenplaats is eigendom van de Stichting tot Behoud van cultuurhistorische Buitenplaatsen en wordt beheerd door de stichting en haar vrijwilligers. De buitenplaats bestaat uit een hoofdhuis, portierswoning, oranjerie, rozentuin, fruitmuren en een park. De fruitmuren zijn gebouwd door de beroemde tuinspecialist Pieter de La Court van der Voort, tussen 1688 en 1716. Berbice is altijd particulier bewoond geweest, totdat de laatste bewoonster, mejuffrouw R.J.M Begeer de buitenplaats naliet aan de stichting.

Museum Voorschoten

Museum Voorschoten is gelegen in de pittoreske Voorstraat van Voorschoten, ook wel de huiskamer van Voorschoten genoemd. Sinds 2006 is het museum op nummer 17 gevestigd. In 2013 is het museum grondig verbouwd en heringericht. Omdat het museum zich breder wilde gaan oriënteren werd toen ook de naam veranderd van Historisch Museum Voorschoten naar Museum Voorschoten. Museum Voorschoten is een museum van, voor en over Voorschoten, met een accent op de historie. Het museum wil Voorschotenaren de mogelijkheid geven om de kennis over hun dorp en cultuur te vergroten en verdiepen. Het museum organiseert tijdelijke (thema) tentoonstellingen, heeft een permanente tentoonstellingsruimte, organiseert lezingen en heeft een eigen collectie. De collectie is gericht op de geschiedenis van Voorschoten, rondom 4 thema's: (1) de zilverfabriek van Kempen & Begeer, (2) keramiek van Pieter Groeneveldt, (3) handweverij en knoperij 'Het Paapje' en (4) schilderijen en schilders van Voorschoten. Het museum draait volledig op vrijwilligers.

Media

Avondvoorstellingen een succes

Sinds 2002 geeft de Stichting Filmtheater Voorschoten uitvoering aan de kinderbioscoop en het jeugdtheater in het Cultureel Centrum van Voorschoten. In februari 2013 zijn daar de avondvoorstellingen met filmvertoningen voor volwassen publiek bijgekomen. Deze voorstellingen zijn een succes. De Stichting heeft tot doel om voor het publiek de leukste jeugdtheatervoorstellingen te programmeren en de beste films te vertonen. Ook worden er livestream opera's getoond. In 2013 won het Filmtheater Voorschoten de Cultuurprijs Voorschoten: een blijk van waardering voor hun werk. Het Filmtheater Voorschoten bestaat uit vrijwilligers. Omdat het vertonen van films en wat daarbij komt kijken een expertise op zich is hebben het Filmtheater Voorschoten en de openbare Bibliotheek Voorschoten – Wassenaar de samenwerking opgezocht. Dit heeft bijvoorbeeld geresulteerd in de vertoning van de natuurdocumentaire 'Amsterdam Wildlife' in zowel Voorschoten als Wassenaar. De makers van de documentaire Merel Westrik en Martin Melchers voerde daarbij een nagesprek met het publiek.

Openbare Bibliotheek Voorschoten-Wassenaar (OBVW)

De bibliotheekvoorziening in Voorschoten is samen met de vestiging in Wassenaar een basisbibliotheek. De vestiging telde in 2015, 5.915 leden. In Voorschoten telde de bibliotheek in 2015, 104.341 bezoekers. Het aantal jeugdleden tot en met 17 jaar bedroeg in 2015 in Voorschoten: 2.855. De bibliotheek voldoet aan de certificeringsnorm openbare bibliotheken 2014-2017.

Traditioneel richt de OBVW zich op de volgende taken:

- Uitlenen media en raadplegen collectie;
- Verstrekken van informatie/inlichtingenwerk;
- Leesbevorderings-, educatieve en culturele activiteiten;
- Klassenbezoeken.

De bibliotheek is ook waardevol in het sociaal domein. In 2016 betrad de bibliotheek binnen het sociaal domein een voor hen nieuw maar wel aanverwant terrein gericht op het versterken van zelfredzaamheid en participatie in de vorm van de pilots 'Het Taalhuis' en 'Digisterker'. Goed kunnen lezen is een voorwaarde voor maatschappelijke participatie. Het Taalhuis gaat in september 2016 van start en wordt bekostigd met gelden voor volwasseneneducatie. Met de invoering van de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) zijn deze gelden op 1 januari 2015 beschikbaar gekomen. Het Taalhuis wordt voor alle Voorschotenaren de plek waar ze met hun taalvragen terecht kunnen op het taalspreekuur.

Het Taalhuis

Het Taalhuis bestaat enerzijds uit een op de doelgroep toegespitste collectie/materialen en anderzijds uit een functie van de bibliotheek als centraal punt waarbij laaggeletterden op weg worden geholpen bij het beter leren lezen, schrijven en spreken van de Nederlandse taal.

Dit gebeurt door middel van de juiste doorverwijzing of taalles. Ook vindt op individueel niveau koppeling met een taalmaatje plaats. Vanuit de doorverwijzingsrol van de bibliotheek bouwt de bibliotheek aan een netwerk dat is gericht op samenwerking met andere organisaties uit het sociaal domein. Het Taalhuis vindt plaats in de vorm van een pilot die t/m 2017 loopt. De verwachting is dat de pilot laat zien dat het hier om een groeimodel gaat. Het heeft naar verwachting enige tijd nodig voordat het algemeen bekend is dat mensen met een taalprobleem of vragen hierover terecht kunnen bij de bibliotheek als centraal punt voor taalvragen. Bij goede resultaten is de inzet om het Taalhuis ook na 2017 voort te zetten.

Mediawijsheid

Naast het bestrijden van laaggeletterdheid draagt de bibliotheek ook bij aan het bevorderen van zelfredzaamheid door het verzorgen van activiteiten op het gebied van mediawijsheid. Mediawijsheid is het veilig en slim inzetten van alle beschikbare media –digitaal en analoog- om de eigen kwaliteit van leven te vergroten en ervoor te zorgen dat optimaal kan worden deelgenomen aan de wereld om je heen. Voorbeelden van activiteiten op het gebied van mediawijsheid door de bibliotheek zijn: digitale spreekuren (voor pc, tablet, smartphone en ebooks), windows 10 (basis), Ipad beginnerscursus, android beginnerscursus, Facebook voor beginners, veiligheid en privacy, Klik en Tik en digisterker. In 2017 moeten Nederlandse burgers en bedrijven al hun zaken met de Nederlandse overheid digitaal kunnen doen, dat is het doel van het Nederlandse Kabinet. Ook de gemeente Voorschoten streeft naar meer gebruik van digitale dienstverlening, maar niet iedereen heeft voldoende vaardigheden om dit te kunnen doen. Digisterker is een pilotproject met een ontwikkelopgave en sluit aan bij de in het coalitieakkoord benoemde aandacht vanuit de gemeente voor diegenen die geen mogelijkheden hebben om via het internet met de gemeente te communiceren¹⁸.

Beeldende kunst

Beeldende kunst is de vorm van kunst waarbij het beeldende (de afbeelding) voorop staat. Een afbeelding in de zin van een uitbeelding, die een platte of een ruimtelijke vorm kan aannemen met een zichtbaar resultaat. Tot de beeldende kunst behoort naast de schilderkunst, onder meer de textiele kunst, grafiek, de beeldhouwkunst, keramiek, fotografie, film en mengvormen daarvan. Er zijn in Voorschoten verschillende organisaties actief op het gebied van de beeldende kunst, zowel amateur als professioneel. Denk bijvoorbeeld aan creativiteitscentrum Boerderij Oud Woelwijck, *BplusC*, de VoorschotenseKunstkring en het Kunstgenootschap Vlietstreek. Daarnaast wonen er in Voorschoten ook diverse beeldende kunstenaars.

Gemeentelijke collectie (binnen en buiten)

De gemeente bezit een collectie beeldende kunst. Het gaat daarbij om beelden in de openbare buitenruimte en daarnaast een collectie binnen kunst die bestaat uit onder meer schilderijen of etsen die zich bevinden in het gemeentehuis.

Op initiatief van en in samenwerking met de Cultuurraad Voorschoten is een beeldenkaart gerealiseerd. Deze kaart is te raadplegen op de website van de gemeente Voorschoten. De kaart geeft een overzicht van de (gemeentelijke) beeldende kunst in de openbare ruimte.

Cultuureducatie

Cultuureducatie is doelbewust leren over en door middel van kunst, erfgoed en media via gerichte instructie, zowel binnen- als buitenschools. In de context van deze nota heeft cultuureducatie betrekking op binnenschoolse cultuureducatie in het primair onderwijs.

Regeling cultuureducatie met kwaliteit

In 2013 is door het Ministerie van OCW het landelijk programma Cultuureducatie met kwaliteit gestart. Op basis van een deelregeling van dit programma geeft de cultuureducatiegroep (voorheen Museumgroep Leiden) uitvoering aan een regionaal programma getiteld: 'Leren van gisteren en vandaag voor de cultuureducatie van morgen'. Dit is een samenwerking tussen scholen, culturele instellingen en gemeenten met co-financiering van het rijk. Het programma is erop gericht om

basisscholen in onder meer Voorschoten en culturele instellingen houvast te geven om meer kwaliteit in het cultuuronderwijs op school te bereiken. De matchingsregeling cultuureducatie met kwaliteit loopt eind 2016 af. Het gaat om een matchingsregeling waarbij het Rijk subsidie van de gemeenten tot een maximum op basis van het inwonertal dupliceert. De regeling wordt door het rijk verlengd voor de periode 2017-2020. In het kader van deze landelijke regeling werken culturele instellingen en scholen uit het primair onderwijs samen aan het structureel inbedden van goed cultuuronderwijs in het onderwijscurriculum. Daarnaast worden er leerlijnen ontwikkeld waar scholen mee kunnen werken en wordt de deskundigheid van leerkrachten op het gebied van cultuureducatie vergroot.

In Voorschoten geeft de Cultuureducatiegroep, voorheen Museumgroep Leiden, samen met BplusC en het kunstgebouw in samenwerking met het primair onderwijs uitvoering aan deze regeling.

Amateurkunst

Amateurkunst is het actief beoefenen van kunst, uit passie, liefhebberij of engagement, zonder daarmee primair in het levensonderhoud te willen voorzien. De mensen die een vorm van amateurkunst beoefenen doen dat in de eerste plaats voor henzelf.

Georganiseerd en zichtbaar versus niet georganiseerd en minder zichtbaar

Binnen de amateurkunst is er een verschil tussen amateurs die werken in groepsverband en in een structuur. En degenen die vooral op zichzelf werken, niet georganiseerd zijn en daardoor voor elkaar, de maatschappij en dus ook de gemeente minder goed zichtbaar.

Het georganiseerde groepsverband betreft doorgaans de podiumkunsten (theater, dans en muziek), de individuele amateurs vindt je doorgaans binnen de beeldende kunst, audiovisuele kunst en schrijven. Ook in Voorschoten zie je dit terug. Van de organisaties die in 2016 subsidie ontvangen en die zich bezighouden met amateurkunst gaat het in bijna alle gevallen om podiumkunsten. Uitzondering hierop is BplusC met een aanbod op het gebied van de beeldende kunst.

Vergrijzing: verenigingen met traditioneel aanbod verwachten terugloop ledental

Ook Voorschoten heeft te maken met vergrijzing. Voor sommige verenigingen met een meer traditioneel aanbod is gemeld dat i.v.m. de vergrijzing een afname van het ledenaantal wordt voorzien. Dit omdat de kernactiviteit van de vereniging minder goed aansluit bij wat jongere generaties in zijn algemeenheid aanspreekt. Dit is naar verwachting van invloed op nieuwe aanwas. Hoe als vereniging leden te weten werven en behouden kan goed een thema zijn om in de netwerkbijeenkomsten aan de orde te laten komen.

Bijlage 6: Subsidieontvangers 2016

De volgende organisaties (verenigingen, instellingen en stichtingen) ontvingen in 2016 een (structurele) subsidie van de gemeente Voorschoten:

Stichting Openbare Bibliotheek Voorschoten-Wassenaar
BplusC
Stichting Voorschoten Jazz Culinair
Stichting Paardensport Voorschoten
Stichting Het Weekend van Voorschoten
Muziekvereniging Laurentius Voorschoten
Harmonie Voorschoten
Sinfonietta Voorschoten
Christelijke Oratorium Vereniging Exultate Deo
Voorschotens Kamerkoor
Vox Clara Vocaal Ensemble
Toneelgroep Voorschoten
Stichting Museum Voorschoten
Vereniging tot Groen Oud en Leefbaar Voorschoten
Oranjevereniging Koningin Wilhelmina
Voorschotense KunstKring
Stichting Musica Antica da Camera
Stichting Musicultura
Stichting Jong Professionals Jazz
Stichting Kinderfilmtheater Voorschoten
Spuut 41
Stichting Oude Motorgemalen
Cultuureducatiegroep Leiden

Bijlage 7: Cultuurraad Voorschoten

De Cultuurraad Voorschoten bestaat uit maximaal vijf personen.

De taak van de cultuurraad bestaat uit:

Klankbordfunctie

Het op verzoek van het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Voorschoten, danwel de Wethouder Cultuur van de gemeente Voorschoten, danwel ambtenaren van de werkorganisatie Duivenvoorde voorzien in een klankbordfunctie m.b.t. het cultuurbeleid in Voorschoten.

Gerichte advisering

Het op verzoek van het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Voorschoten, danwel de Wethouder Cultuur van de gemeente Voorschoten, geven van advies ten aanzien van een specifiek en afgebakend vraagstuk op het gebied van cultuur in Voorschoten.

Signalering

De cultuurraad volgt algemene trends en ontwikkelingen op cultureel gebied in Voorschoten en geeft een terugkoppeling van haar bevindingen ten behoeve van het tweejaarlijks overleg met de gemeente.

Uitvoering

De cultuurraad organiseert samen met de gemeente:

- de uitreiking van de cultuurprijs (1 maal in de 2 jaar);
- 1 of 2 netwerkbijeenkomsten/seminars ten behoeve van het culturele veld in Voorschoten.

Bijlage 8: Beleidskader en beleidsdoelstellingen cultuurbeleid 2011-2015

Beleidskader

- Een faciliterende en regisserende rol voor de gemeente en geen uitvoerende rol;
- Minder overheidsbemoeienis en minder administratieve lasten voor met name de kleinere door de gemeente gesubsidieerde culturele organisaties;
- Meer cultureel ondernemerschap bij het culturele veld van Voorschoten;
- Het binnen het kader van de 'Voorschotense maat' koesteren van het verenigingsleven en het zoveel mogelijk in stand houden van het brede cultuuraanbod in Voorschoten;
- Daar waar keuzes gemaakt moeten worden de voorkeur uit te laten gaan naar de actieve cultuurparticipatie, boven de passieve cultuurparticipatie. Bij het maken van een keuze in de subsidiëring de voorkeur laten uitgaan naar een divers aanbod (dit wil zeggen, niet teveel dubbelingen in het aanbod binnen eenzelfde segment).

Beleidsdoelstellingen

- Een Voorschoten, dat voor zoveel mogelijk mensen een aantrekkelijk dorp is om in te wonen, werken en verblijven, mede door een zo divers mogelijk cultuuraanbod dat past bij de 'Voorschotense maat' ;
- Minder afhankelijkheid van de overheid bij het culturele veld van Voorschoten;
- Volgens het principe jong geleerd oud gedaan, maken kinderen die in Voorschoten naar de basisschool gaan op een enthousiasmerende wijze kennis met cultuur bij voorkeur aan de hand van een lokaal aanbod;
- De waarde van het cultureel erfgoed wordt beter zichtbaar gemaakt, door het overdragen van kennis van het Voorschotens cultureel erfgoed;
- Maximale (actieve) cultuurparticipatie als middel voor het bevorderen en instant houden van sociale cohesie, identiteit en participatie, bij voorkeur gericht op jong en oud;
- Samenwerking binnen Voorschoten en met de regio, daar waar dat mogelijk en goed is voor Voorschoten en cultuur in Voorschoten.

Bijlage 9: Op 11 juli 2013 vastgestelde kaders voor het bibliotheekbeleid

1. de bibliotheek voert een beleid dat is afgestemd op de behoefte van haar inwoners en haar ondernemers.
2. de bibliotheek richt zich in beginsel op haar kernfuncties, een voorziening voor kennis, informatie, educatie, ontwikkeling, lezen en literatuur, leren en informeren.
3. de bibliotheek maakt verdere aansluiting op het digitale domein, is aantrekkelijk bij informatie-ontsluiting voor jeugd, jongeren maar ook volwassenen.
4. de bibliotheek richt zich op vraaggerichte dienstverlening en ontwikkelt een nieuw 'verdienmodel'.
5. de bibliotheek anticipeert op de veranderende rol van de fysieke bibliotheek.
6. de bibliotheek vervult haar doelstelling binnen de gemeentelijke financiële kaders.
7. een te ontwikkelen multifunctionele accommodatie biedt huisvesting voor de toekomstige bibliotheek.

Bijlage 10: Uitkomsten enquête

Stelling 1:

Er is in Voorschoten genoeg aanbod gericht op het zelf doen, bijvoorbeeld het bespelen van een muziekinstrument bij een muziekvereniging, of het volgen van een schildercursus.							
Eens	87,5%	Niet eens	2,5 %	Geen mening	7,5%	Anders	2,5%

Stelling 2 :

Er is in Voorschoten genoeg aanbod om van cultuur te genieten in de vorm van een bezoek aan een museum, concert, film, theater, tentoonstelling, bibliotheek etc.							
Eens	72,5%	Niet eens	20%	Geen mening	2,5%	Anders	5 %

Stelling 3 :

Er zijn in Voorschoten voldoende culturele evenementen zoals de Paardenmarkt, het Weekend van Voorschoten en Voorschoten Jazz Culinair.							
Eens	82,5%	Niet eens	12,5%	Geen mening	2,5%	Anders	2,5%

Stelling 4 :

Informatie over het cultuuraanbod in Voorschoten is gemakkelijk te vinden.							
Eens	60%	Niet eens	20%	Geen mening	10%	Anders	10%

Vraag 5:

Informatie over cultuur in Voorschoten vind ik via:			
Internet	65%	Cultuur Informatiepunt Voorschoten-Wassenaar (CIPVW)	15%
Kranten	78%	Website gemeente	20%
TV	0 %	Gemeentegids	5%
Radio	3%	Cultuurkaart	5%
Informatiefolders	25%	Anders*	23%

* Genoemd zijn: Digitale borden, Informatieborden om lantaarnpalen, bibliotheek, mond tot mond reclame.

Stelling 6:

Ik maak regelmatig gebruik van het kunst- en cultuuraanbod in Voorschoten:			
Ja	75%	Nee	22,5%
Soms	2,5%		

Stelling 7:

Ik maak gebruik van het kunst- en cultuuraanbod in één of meerdere van de omliggende gemeentes:							
Wassenaar	28%	Leiden	55%	Leidschendam-Voorburg	5%	Den Haag	58%

Ik bezoek daar:	
Bioscoop/filmhuis	Festivals/evenementen
Theater/schouwburg	Concerten/muziek
Musea	Ballet/musical
Galleries/tentoonstellingen	Debatten

Vraag 8:

Er is veel cultureel aanbod in Voorschoten en in de nabije omgeving om Voorschoten heen. Mist u nog iets in Voorschoten?			
Ja	30%	Zaken die gemist worden zijn: Optredens, theater en een groter filmaanbod Meer voor (ouderen) kinderen Creatiever cursusaanbod en lezingen Ruimte die kan worden gehuurd door diverse kunstenaars Culturele evenementen met andere culturen Verbetering van verouderde faciliteiten/bruisend CC Naast Open Monumentendag mogelijkheid om monumenten te bekijken Galleries Betere afstemming zodat activiteiten niet op hetzelfde moment plaatsvinden	
Nee	40%		13 %
Geen mening	25%		5%
			3%
		3%	
		3%	
		8%	
		3%	
		3%	
		3%	

Uit de ingevulde enquêtes komt het volgende beeld naar voren:

Ruim 87% is het eens met de stelling dat er in Voorschoten genoeg aanbod is gericht op het zelf doen (actieve cultuurparticipatie) bijvoorbeeld het bespelen van een muziekinstrument bij een muziekvereniging, of het volgen van een schildercursus.

Een iets lager percentage, maar nog steeds hoog (ruim 72%), vindt dat dit ook geldt voor het aanbod van passieve cultuurparticipatie. Het gaat dan om het aanbod dat is gericht op het kunnen doen van een museumbezoek, het bijwonen van concerten, films, theatervoorstellingen etc.

Ruim 82% was het eens met de stelling dat er in Voorschoten voldoende (culturele) evenementen zijn, zoals de Paardenmarkt, het Weekend van Voorschoten en Voorschoten Jazz Culinair. Wel werd er daarbij af en toe de suggestie gedaan voor vernieuwing. Bijvoorbeeld in de vorm van foodtrucks, het ontmoeten van andere culturen en/of expats en parken als setting voor mooie concerten.

Het gemakkelijk kunnen vinden van informatie scoorde lager. 60% was het ermee eens dat deze informatie makkelijk te vinden is. 20% was het daar niet mee eens. De informatie over het cultuuraanbod wordt vooral gehaald uit de kranten, het internet, informatiefolders en de website van de gemeente Voorschoten. Daarnaast zijn ook de digitale borden als bron voor informatie genoemd. Deze waren in de enquête niet als keuzemogelijkheid opgenomen.

Van de deelnemers aan de enquête heeft 75% aangegeven regelmatig gebruik te maken van het kunst- en cultuuraanbod in Voorschoten. Ook wordt gebruik gemaakt van het aanbod in de omliggende gemeentes (Wassenaar, Leiden, Leidschendam-Voorburg en Den Haag). Daarbij scoorden Den Haag en Leiden het hoogst met respectievelijk 58% en 55% en Leidschendam-Voorburg het laagst met 5%. Met name musea, het theater (incl. schouwburg, ballet en musical) en bioscopen en filmhuizen worden daar bezocht. Daarnaast ook festivals en evenementen, concerten, tentoonstellingen en galleries.

Op de vraag of er in Voorschoten in combinatie met haar omgeving op cultureel gebied nog iets gemist wordt antwoordde 40% met nee. 25% had hierover geen mening of niets ingevuld en 30% gaf aan wel iets te missen. Het hoogste scoorde daarbij een groter filmaanbod en optredens en theater (13%), gevolgd door een verbetering van de verouderde faciliteiten (8%) en een groter aanbod voor kinderen/jeugd (5%).

Eindnoten

¹ Zie Coalitieakkoord 2014-2018 'Vertrouwen in mensen, verbinden van krachten', p.4.

² Zie Coalitieakkoord 2014-2018 'Vertrouwen in mensen, verbinden van krachten', p. 19.

³ 'Cultuur verbindt: een ruime blik op cultuurbeleid'. OCW, 8 juli 2014.

⁴ Cultuur beweegt. De betekenis van cultuur in een veranderende samenleving. OCW, 10 juni 2013.

⁵ Kengetal maart 2016, 'Voorschoten in cijfers'.

⁶ De 14 gemeenten zijn: Alphen aan den Rijn, Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten en Zoeterwoude.

⁷ Concept Toekomstvisie Leidse Regio 2027/ versie 1.0 'Kwaliteiten versterken & krachten verenigen'.

⁸ Landelijk gezien hebben bibliotheken gemiddeld iets minder dan 20% aan eigen inkomsten. De OBVW verdient ruim 30% van de inkomsten zelf. In dat kader zet de bibliotheek meer dan voorheen in op de inzet van vrijwilligers. Dit gebeurt echter altijd in het bijzijn van een professionele kracht.

⁹ Economische Visie Voorschoten 2015-2018, "Versterken met ruimte voor nieuwe kansen", juli 2015 p.23.

¹⁰ Het gaat hierbij om de volgende evenementen: koningsdag Voorschoten, Kortebaandraverij Voorschoten, Paardenmarkt Voorschoten, Het Weekend van Voorschoten, Voorschoten Jazz Culinair en de Vlietloop.

¹¹ Ruimte voor cultuur. Brief uitgangspunten cultuurbeleid 2017-2020, OCW 8 juni 2015.

¹² Cultuur beweegt. De betekenis van cultuur in een veranderende samenleving. OCW, 10 juni 2013.

¹³ Lokaal bibliotheekwerk. Een handreiking voor gemeenten. VNG, april 2015.

¹⁴ Museumbrief Samen werken, samen sterker, OCW, 10 juni 2013.

¹⁵ De Erfgoedwet integreert de Regeling materieelbeheer museale voorwerpen 2013, de Wet verzelfstandiging museale diensten, de Monumentenwet 1988 (Mw 1988), de Wet tot behoud van cultuurbezit (Wbc), de Uitvoeringswet UNESCO-verdrag 1970 inzake onrechtmatige invoer, uitvoer of eigendomsoverdracht van cultuurgoederen en de Wet tot teruggave cultuurgoederen afkomstig uit bezet gebied.

¹⁶ (1) beheer van de rijkscollectie, (2) sturingsrelatie met Rijksmusea, (3) Regels voor afstoten van objecten en collecties, (4) bescherming van rijksmonumenten, (5) regels archeologische monumentenzorg, (6) teruggave van cultuurgoederen, (7) financiën, (8) toezicht en handhaving.

¹⁷ Cultuur in beeld 2015, p.61.

¹⁸ Zie Coalitieakkoord 2014-2018 'Vertrouwen in mensen, verbinden van krachten', p. 9.